

Lietuvių dalis pasaulio mokslo ir kultūros židiniuose

VYSK. V. BRIZGYS

Kurie turėjome progos vienu ar kitu tikslu pabūti pasaulio didžiosiose bibliotekose, nemaloniai jose pasigedome lietuviškų leidinių. Beveik niekur tenai negali rasti Lietuvos skyriaus, o ir kokiam nors kitame vargiai ką bepamatysi iš laikų prieš Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą, taipgi labai mažai ką iš Lietuvos nepriklausomybės laikų: nei knygų, nei periodikos, nei laikraščių. Šiuo atžvilgiu mus labai toli yra pralenkę ne tik didesnės tautos, atgavusios laisvę kartu su Lietuva (pvz. Čekoslovakų skyrius Washington, D.C. Kongreso bibliotekoje), bet net mūsų kaimynai latviai ir estai (antai, Vatikano bibliotekoje Latvijos skyriuje gali rasti vieną-kitą bereikšmę ir lietuvišką knygą, bet nėra Lietuvos skyriaus). Nėra prasmės dabar svarstyti, kas turėjo tai padaryti ir kodėl nepadarė. Verčiau pagalvoti, kaip dabar galėtume nors dalinai išspręsti tą mūsų tautos vardui ir pasaulio kultūrai neatliktą pareigą.

Laisvojo pasaulio lietuviai kol kas savo tarpe nebūtinai susiklausė. Galima sakyti, kad pavyzdinčiai stengiamės savo tautybę ir savos kultūros elementus perduoti jaunajai kartai. Ir mūsų svetur augas ar svetur jau ir gimęs jaunimas palyginti dar nedaug yra nukentėjęs nuo oportunizmo pigaus šūkio, raginančio nusikreipti nuo praeities tradicijų.

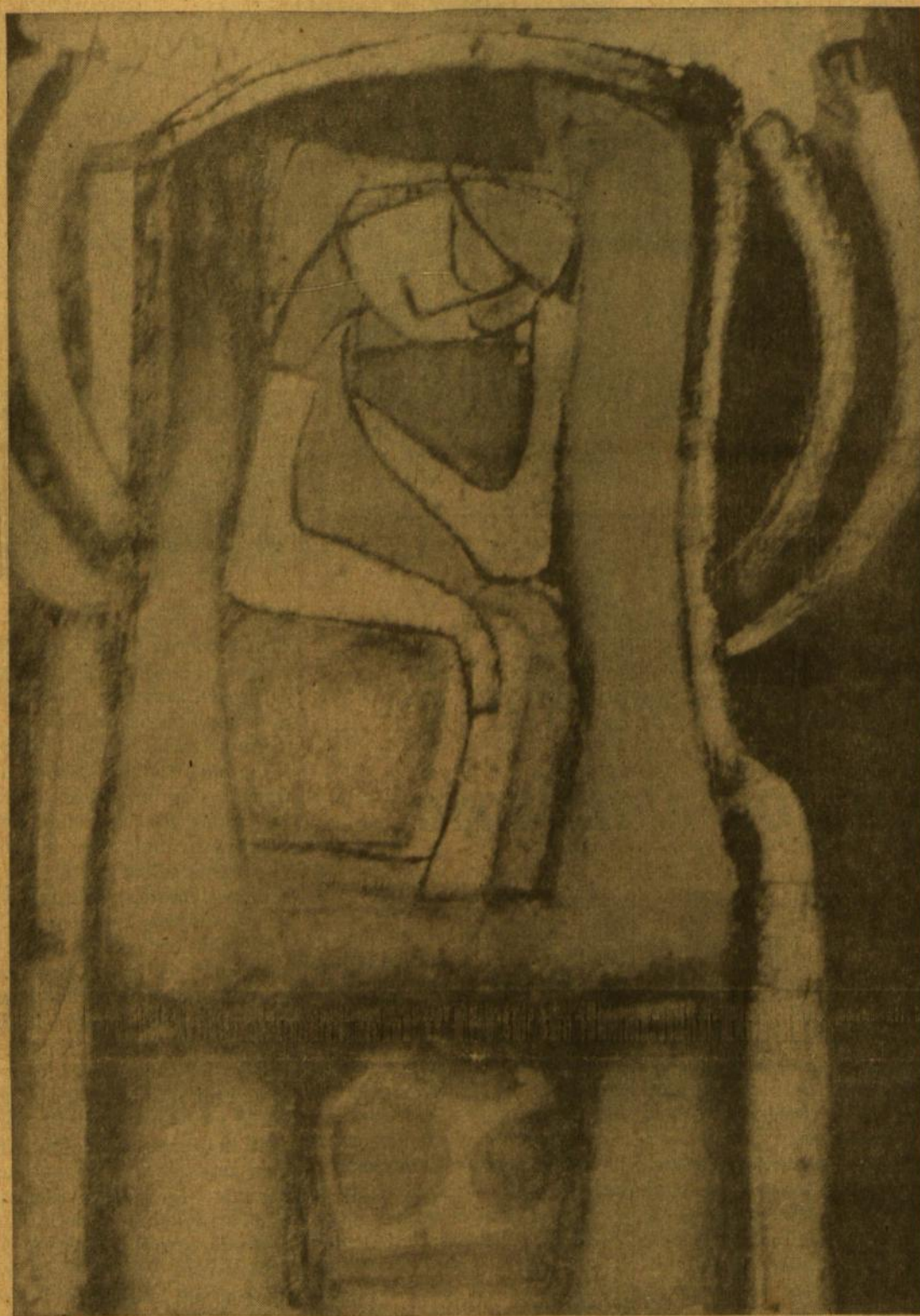
Tačiau lietuviai ir dabar per mažai stengiamės su savo kultūra pasirodyti už savos lietuviškos šeimos sienų. Net stambūs mūsų kultūriniai įvykiai, kaip tai vis yra, skiriami tik sau patiems. Šia beveik apsamanojusia izoliacijos sieną pastarojuoju laiku peržengė vienas kitas rašytojas, menininkas. Tačiau tai tik mažas krislas iš to, kiek mes turime ir privilegijoms kitiems parodyti ir su kiais pasidalinti. Čia yra kaltas, nors dalinai, mūsų paveldėtas kai miečio kuklumas ir uždumimas. Bet reikia pakaltinti ir mūsų inteligentus platesnio akiračio stoka. Daugelis mūsų esame per stipriai nusiteikę ta prasme, tarsi žemėje gyventume tik mes — lietu-

viai, lyg aplink mus nebūtų ir kitų žmonių, o jei ir būtų, tai mum su jais nebėra reikalo turėti ko nors bendro. Kad lietuvių vaikai, lankydami universitetus ir kitokias mokyklas randa ten visokių leidinių, tik ne lietuviškų, tai mums dėl to nei šilta, nei šalta. O jeigu kuris universitetas ar biblioteka nori turėti lietuviškų leidinių, tai tegul patys kur nors pasiteirauja, tegul ieškosi ir klausinėja, ar negalima tokių kur nors surasti. Tik dėl šitokių mūsų nuolatinių pasaulyje aplink mus pačius kitataučių net inteligentų ta pa randama tiek mažai, kurie k nors žinotų apie Lietuvos seną ir turtingą istoriją, apie vieną iš seniausių gyvų pasaulyje kalbų — mūsų kalbą.

Lietuviai laisvajame pasaulyje turime Kultūros fondą, auga Lietuvių fondas, prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės yra Švietimo taryba. Reikia tik planingai ir dinamiškai pastangų mūsų kultūros lobius surinkti į tokias vietas, kur jie būtų prieinami kiekvienam lietuviui ir nelietuviui, kas tik jais besidomėtų. Reikia, kad, mirus kuriam nors šviežuoliui, jo turėtas lietuviškas knygynas nebūtų parduotas senų popierių supirkinėtoji, kad nebūtų jis paprasčiausiai sudegintas. Ogi taip jau yra atsitikę ne vienu atveju.

Laisvame pasaulyje pas lietuvių dar yra leidinių, pasirodysiu prieš Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Būtų galima surinkti ir ne po vieną egzempliorių beveik visų nepriklausomybės laikotarpio leidinių. Iš niekam neprieinamų privačių lentynų jų nors gera dalis turėtų būti nukelta į pasaulio žymesniausias bibliotekas. Pirmoje eilėje į ten, kur daugiau studijuoja lietuvių kilmės jaunimo. Nebūtų, atrodo, nei per drąsus, nei per sunkus užsimojimas praturtinti visas žymesnes pasaulio bibliotekas bent jau pokariniiais laisvojo pasaulio lietuvių leidiniais. Planingai veikiant, būtų galima surasti tokias vietas, kurių vienos net primokės už tokią dovaną, kitur dėkingai priims, kitur gal reikės mums patiem pasirūpinti lietuviško skyriaus įrengimu. Ir šio paskutinio atvejo nėra ko išsigąsti. Man atrodo, kad prie PLB Švietimo tarybos turėtų būti komisija ar kitokio vardo kolektyvas grynai šiam reikalui realizuoti: sudaryti bibliotekų sąrašą, rinkti lietuviškus leidinius, lėšas ir tuos leidinius planingai skirstyti po pasaulio bibliotekas. Nelaukiant, kada tokia komisija atsirastų prie PLB, ne pro šalį būtų tuoj pat atskirti kraštų ir net atskirų miestų komisijas lietuviškais leidiniais aprūpinti savo gyvenamo krašto ar savo miesto universitetų ir kitas bibliotekas. Tokių pastangų konkretus pavyzdys gali būti kad ir Sao Paulo, Brazilijoje, "Nossa Senhora Medianeira" universitete pradėta iniciatyva. Ten jaunasis latvis jėzuitas T. Stanislovas Ladušas, Filosofijos fakulteto

(Nukelti į 2 psl.)

Alfonso Dargis (Iš parodos spalio 18 d. — lapkričio 7 d. "Atelier 164" patalpose 164 Clinton Ave., S., Rochester, N. Y.) Kompozicija Nr. 209 (aliejus, 1969 m.).

Apie poeto Vytauto Mačernio tėviškę ir giminę

JONAS ERVYDAS

Poetas Vytautas Mačernis gimė, augo ir brendė toli nuo didesnių centrų, Žemaitijos gilumose, netoli Zemaičių Kalvarijos, Šarnelės kaime, stambaus ūkininko šeimoje. Iš viso augo 6 broliu ir viena sesuo. Būsimasis poetas mokėsi Sedos progimnazijoje ir Telšių gimnazijoje. Studijavo Vytauto Didžiojo universitete ir Vilniaus universitete iki jo uždarymo vokiečių okupacijos metais. Grįžęs į tėviškę, čia išgyveno iki 1944 m.

rudens, iki savo mirties. Namuose nesėdėjo be darbo, bet intensyviai rašė. Vytautui ir žemės ūkio darbai nebuvo baisūs, jis mielai talkininkavo ten, kur buvo reikalinga rankų ir raumenų talka.

Iš Zemaičių Kalvarijos iki Mačernių sodybos yra apie 5-6 kilometrai. Sodyba prie mažo kaimelio keliuko.

Gimtosios sodybos statyba priimena žilos senovės laikus. Gyvenamasis namas erdvus, pastaty-

tas iš nutašytų rastų, šiaudais dengtas su žirgeliais ir liekais, durys ir langai papuošti įvairiais ornamentais.

Kiemas ažuolinis, apkerpėjęs ir pakrypes kryžius. Apie jį dar tebežaliuoja keletas rožių, jazminų ir alyvų krūmai. Toliau padrikai išsimėtę keletas ažuolų ir viena kita liepa. Sode tik vaismedžių likučiai. Tarp tvartų ir klėties tyvuliuoja tvenkinys, apso dintas eglėmis, kurios saugo s-

(Nukelta į 5 psl.)

Vienas iš tų Zemaitijos kalnelių, kuriuose ilgiau ir prieš 25 metus žuvusio poeto Vytauto Mačernio palaikai. Memo-

Kertinė Parastė

VAIŽGANTAS APIE LIETUVIŠKĄJĮ TINGINĮ

Mūsų literatūros klasiko kan. Juozo Tumo - Vaižganto šimtąjį gimtadienį minėdami, spausdiname ištrauką vieno Vaižganto straipsnio, rašyto 1925 metais. Jame, kaip matysime, nepasėnė ne tik spalvingasis rašytojo publicistinės plunksnos kibirkščiavimas, bet ir pati rašto tema ir rūpestis tuo, kuo dalinai dar ir šiandien mes gana lėtai atsikratome.

Red.

Daug ko mes iš senųjų kartų esame paveldėję, drauge su kūnu — ir dvasios tingumą. Tik jei mūsų tėvai ima bent namų ruošoje ir liuoboje nebevaduoti tinginių*, juoba jaunuomenė nebegali juo vaduotis bet kokiuose savo žingsniuose. Ypač šiais laikais, kada eina prie tokio darbo sutvarkymo, kad nebežūtų veltui nė vienas pajudėjimas, nė vienas rankų mostelėjimas. Pramonėje tėra vienas obalsis: greičiau, greičiau! daugiau, daugiau! Dirba rungčiomis; tai tas laimėjimas, kas daugiau ir geriau padirba.

Patarimas: festina lente — skubėk palengva, visai nereikia mūsų dirbkit atsileidęs ir tiek, kiek tam kartui tėra reikalinga. Festina lente — nereikia daryk, tinginiuodamas, tik — dirbk, neatsileisdamas, nors ir palengva; sistemingai daugiau padirbsi, kad ir negreituoj.

Ejo Kiškis ilgakiškis sykį su Ežiu lenktynių. Liuokt liuokt Kiškis po sieksnį vienu šuoliu, ir nebeliko bematyti Ežio. Kol jis atropos atpuškės, galiu pamiegoti ir tai pirmas nubėgsiu. Sakė Kiškis, prigulė paežyje ir užmigo. O Ežys ruseno ruseno, ir pirmas atbėgo į vietą, Kiškiui dar nepakirdus.

Tinginys — mūsų sielos vijoklis; apipina visus mūsų ketinimus ir nebeleidžia jų realizuoti; liepia vis rytdienai atidėti, kol visai nepereina noras. Morgen, morgen, nur nicht heute, sprechen immer faule Leute.

Moksle, kaip ir pramonėje, eina tokių pat rungtynių, tik daug garbingesnių, nes ne vienų pačių nauda.

Ar mes galime išlaikyti tas rungtynes? Ir labai galime, tik netingėkime. Mes, lietuviai, moksle esame tiesiog universalai. Visa ko pramokstame be galo lengvai, tik ir be galo sekiai.

Kalbų mums pramokti — dykas galas. Mūsų kalbos organą yra padariusi harmoninga ir skambi lietuvių kalba. Dykas mums galas ištarti sunkiausius svetimus garsus. Mūsų kalbamosios stygos muzikalės; jų nevaržo joki garsų švągždėjimai, gargaliavimai, ankštumai. Mes giriu, laukų šaukėjai, dainininkų tauta. Atmintį mes turime gyvą, sujamią ir laikiančią sumtuosius dalykus. Ir vis dėlto mes kalbų nemokame. Rusiškai, gudiskai, lenkiškai, vokiškai, latviškai ar dar kitaip tie

mūsų temoka, kuriems tos kalbos drauge su jų gyvenamosios vietos kvapu ir dvasia įsikverbė savaime. Ir jos įsikverbė lengvai, pasidaro lyg gimtinės. Bet kad mus tyčia mokina, tai jos mums nebesiseka, — mes kalbų mokyklose nepramokstame.

Ag gerai būtų, pramokus. Antai, kokių tolumoje matosi literatūrą! Tik gerk, kaip saldaus pieno. Antai, vis dažniau tenka santykiuoti su svetimaučiais. Ag gera būtų, kad galėtumei žmogus su jais susiprasti. Be kalbos — kvailas esi, kad ir pūrą žinių turėtumei ir būtumei gudrus, kaip pats Saliamonas. Tik įnik gi tu į vieną ar į kitą kalbą, kad — tinginys...

Nepaslenkame, drabnumas mus ima, lyg paliūtyje. Geriau prie lango ištisą valandą prastovėti. Geriau be tikslo praturtinti. Geriau tuščiai prakombinuoti, kaip aš gerčiau, kad galėčiau, kad garmio kaklą turėčiau, arba, kaip žingsniuotiau, kad tokius ilgus staibus turėčiau, kaip garmio.

Turime matematikų, istorikų, archeologų, etnografų, medikų, agronomų, girininkų, turime inžinierių. Tik neturime — profesorių. Kodėl? Atmenu savo mokslo realinę mokyklą, dar tebeviešpataujant moksle pozityvizmui. Tada viršijo gamtos mokslai. Botanika, zoologija, mineralogija, anatomija, fizika, chemija, mechanika skaitėsi ne tik svarbiaisiais dalykais, bet kuone evangelija (pozityvizmo). Ir mes juos mėgome. Tik kurį? Tai ir buvo klausimas, kai teko išrinkti specialybę. Nė vienas mūsų nebuvo ypačiai pamilęs bet kurį mokslą, nes — tingėjome į vieną įnikti. Tesimokėme, quantum satis pažymiai. At, geriau mesiu burtą: kuris mokslas savaime man pateks, to būsiu geras mokslininkas: geras girininkas, geras agronomas, geras kalbininkas, technologas, teisininkas. Pagaliau — net geras "rabinas".

Ir galėjome būti kai-ko geri. Tik ar tapome? Mokslai, kaip ir anos kalbos, gėrėsi į mus, kaip vanduo susigeria į pentis. Tiek ir teturime, kiek įsigėrė. Patys nepaslinkome tapti gilintojais, idant taptume profesoriais. O būtume tapę, nesakyk man, bent kas dešimtas einas aukštąjį specialų mokslą.

Kalbėk sau sveikas, tai padarė mūsų neturtas. Atima jis laiko, kai reikia mokytis ir drauge uždarbiauti pragyvenimui. Vis dėlto ir šiuo atveju, kad negaištume laiko, kad išnaudotume kiekvieną valandėlę, trisdešimt trys ir trečdalis nuošimčio, kietai "moksliškai" imant, galėtume daugiau laimėti žinių, kalbų ir literatūros. Darbas darbu, gaistas gaistu.

Argi neatmeni, kaip tau rasedavosi laiko, jei ne diena, tai naktį, kai į tave imdavo kas nors savaime sunktis: rašytojas savo talentu, kuriam nėra pajėgu atsilaukiyti? Liepė tau paskaityti bent vieną jo veikalą, o tu ėmęs — paskaitai ke-

* Aukštaičiai tuo vienu žodžiu vadina tinginį žmogų ir jo tingumą.

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery

- Vaižgantas apie lietuviškąjį tinginį.
- Lietuvių dalis pasaulio mokslo ir kultūros židiniuose.
- Apie poeto Vytauto Mačernio tėviškę ir giminę.
- Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane: prof. dr. T. Remelkis, prof. dr. Br. Vaskelis, dr. Vytautas Klemas.
- Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje.
- Nespaudęs norago, nekasi pyrago.
- Kaip okupuotos Lietuvos spauda minėjo Vaižganto šimtąjį gimtadienį.
- Kaip Cvirka mokė Sruogą ir Putiną paklusti okupantams.
- Europos operas lankant (Berlynas).
- Nėra lietuvių.
- Akademikės prosvaitės.

Mokslo ir kūrybos simpoziumo ekrane (III)

Prof. dr. Tomas Remeikis

JURGIS JANUSAITIS

Mokslo ir kūrybos simpoziume pirmasis viešas posėdis įvykė lapkričio 27 d. Jaunimo centre. Po atidaromojo prof. dr. A. Avizieniaus žodžio, toliau bus svarstoma įdomi sritis: Svarbesnių mokslo šakų statusas Lietuvoje. Šiam forumui vadovauja St. Joseph's College, Rensselaer, Ind. politinių mokslų profesorius dr. Tomas Remeikis.

"Pirmojo lietuvių mokslininkų suvažiavimo atidarymą posėdyje bus bandyta pažvelgti į svarbesnių mokslo sričių ir šakų stovį šiandieninėje Lietuvoje. Tai turėtų būti ne vien faktinė, bet ir analitinė apžvalga; ne vien kas daroma ir pasiekta, bet ir kritiškai įvertinta. Forume pranešimai bus padaryti iš šių sričių: "Mokslo Lietuvoje sovietinės santvarkos rėmuose", tai būtų bendro pobūdžio pranešimas, o vėliau paanalizuota griežtieji mokslai, medicina, ekonomija, istorija, pedagogika, literatūros mokslas, kalbotyra ir vėliau diskusijos tarp pranešėjų bei klausytojų — teigia forumo koordinatorių prof. dr. T. Remeikis. Tema, kaip matome, plati, įdomi ir visai lietuvių visuomenei.

Prof. dr. T. Remeikis gimęs 1934 m., Tauragėje. Kūdikystės dienas praleido neprikli. Lietuvoje, vaikystę tremtyje ir, pasiekęs Ameriką, 1952 metais Cicero, Ill. baigė gimnaziją. Nuo pat jaunystės šį talentingą vyrą domino politiniai mokslai ir 1956 m. Illinois universitete iš politinių mokslų gauna BA laipsnio diplomą, o po metų politinius mokslus apvaidina MA laipsnio diplomu tame pat universitete. Pasiekta laimėjimai jis nepasitenkina ir studijas tęsia tame pat Illinois universitete, kur 1963 metais, parašęs studiją "Communist Party of Lithuania, a Historical and Political Study", gauna doktoratą — Ph. D.

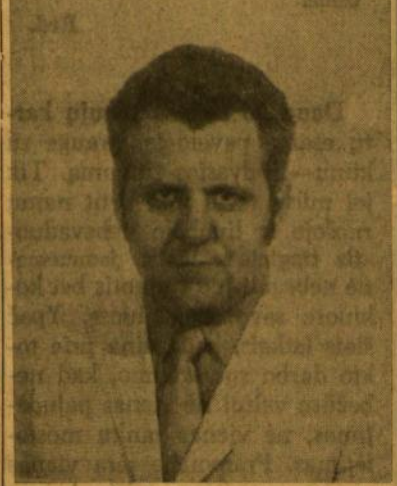
Studijų metu, kaip gabus moksle, naudojosi universiteto ir kitų organizacijų stipendijomis ir studijas baigė garbės pažymėjimais. Kalba lietuvių, anglų, vokiečių ir rusų kalbomis. Priklauso American Political Science Ass., American Ass. for the Advancement of Slavic Studies, American Ass. of University Professors organizacijoms.

Šalia savo profesinio darbo, prof. dr. T. Remeikis yra paskelbęs keletą studijų apie sovietinę santvarką JAV, Canados ir Vokietijos mokslo linijose. Gali aktyviai besireikšdamas lietuviškoje veikloje, įvairiais klausimais rašė "Drauge", "Metme-

nyse", "Mūsų Vytįje" ir kit. Redagavo žurnalą "Lituanus" ir yra "Akiračių" redakcijos narys.

Veikia ir yra ejęs įvairias pareigas Liet. Skautų sąjungoje ir jos Taryboje, turi paskaitininko laipsnį, Akadem. skautų sąjūdž., LB ir ALT valdybų narys.

Apie dvejus metus dirbo JAV civilinės tarnybos pareigose, dabar retkarčiais skaito paskaitas ir Indianos universitete. Šiuo metu prof. dr. T. Remeikis yra politinių mokslų fakulteto pirmininkas, St. Joseph's College, Rensselaer Ind. Yra skaitęs mokslininkų suvažiavimuose paskaitų ir šiuo metu redaguoja dokumentinės medžiagos rinkinį apie įvykius Lietuvoje 1939-1940 metais. Šis rinkinys tikimasi paruošti anglų kalba ir išleisti dar 1970 metais. Ai apie artėjantį mokslininkų suvažiavimą, prof. dr. T. Remeikis pareiškė, kad šiuo suvažiavimu ypač domisi mūsų jaunosios kartos mokslininkai, paruošiamuose darbuose entuziastingai jie visi dalyvauja ir paskaitininkų parinkimas nesudarė

Prof. dr. Tomas Remeikis

jokių sunkumų. Ir toks akademiškų, mokslininkų darbus dirbančių, suvažiavimas teikia daug vilčių, ir dr. Remeikis manas, kad ta proga Pasaulio lietuvių mokslininkų dirbos įsteigimas būtų teigiamas ir ilgai išliekantis faktas. Tačiau, anot dr. Tomo Remeikio, visais iki šiol veikiančias mokslo šakų draugijas sujungti į vieną būtų neįmanoma, nes tai sukeltų gal net nesutarimų ir našiam darbu nepadėtų.

Prof. dr. T. Remeikis sutiksime Mokslo ir kūrybos simpoziume, Chicagoje, Padėkos dienos savaitgalį. Gi lietuvių visuomenė, reikia manyti, parodys reikiamą dėmesį šiam suvažiavimui.

Prof. dr. Bronius Vaškėlis

Šis talentingas vyras šiuo metu vadovauja Lafayette College kalbų departamentui, kuriame veikia ispanų, prancūzų, vokiečių, rusų, graikų-lotynų kalbų skyriai. Mokslo ir kūrybos simpoziume prof. dr. B. Vaškėlis organizuoja ir vadovaus trimis moksliniams posėdžiams: kalbotyros, lietuvių literatūros ir pasaulinės literatūros. Kalbotyros posėdyje kalbės prof. dr. Antanas Salys ir prof. dr. William Schmalstieg. Abu prelegentai lietuvių kalbos kilmės klausimus. Lietuvių literatūros posėdyje kalbės prof. dr. Ilona Gražytė, prof. dr. Rimvydas Šilbajoris ir prof. dr. B. Vaškėlis. Prof. dr. R. Šilbajoris kalbės tema "Poetinio vaizdo ieškojimai naujoje lietuvių poezijoje", o prof. dr. B. Vaškėlis — "Partizaninio judėjimo pavaizdavimas sovietinėje lietuvių literatūroje".

Pasaulinės literatūros posėdyje, kuriam vadovaus dr. Kostas Ostrauskas, dalyvaus anglų, rusų, ispanų, vokiečių, prancūzų kalbos ir literatūros specialistai ir diskutuos klausimus, kaip tinkamai panaudoti savo žinias ir patyrimą lietuvių kultūriname darbe. Tai vis labiau įdomūs klausimai ir jais, tikimės, domės ir plačioji lietuvių visuomenė.

Mokslinių posėdžių organizatorių prof. dr. B. Vaškėlis gimęs 19-

Prof. dr. Bronius Vaškėlis

24 m. Lietuvoje, kur žengė pirmuosius mokslo žingsnius ir kur praleido savo amžiaus pirmąjį dešimtmetį. Gimnaziją baigė tremtyje, Liubeko, Vokietijoje, 1947 m. Likimas jį nubloškė į Kanadą, kurioje Toronto universitete iš rusų kalbos ir literatūros 1958 m. gauna BA laipsnį ir po trejų metų studijų, 1961 m. tame pat universitete įsigyja iš rusų literatūros MA diplomą.

Prof. dr. B. Vaškėlis pradėjo mokslą JAV, Pennsylvania universitete,

Alfonsas Dargis Kompozicija Nr. 210 (aliejus) (iš parodos "Atelier 164" patalpose, Rochester, N. Y.)

Lietuvių dalis pasaulio mokslo ir kultūros židiniuose

(atkelta iš 1 psl.)

vicedekanas (ten vadinamas vicedektorium) ir kartu Manuel de Nobrega vardo bibliotekos direktorius yra užsimojęs toje bibliotekoje išvystyti platų baltų-lietuvių, lietuvių ir estų — skyrių. Aišku, kad jo pastangomis latvių skyrius turėtų būti sukuriamas kartu su lietuvių skyriumi. Tėvas S. Ladušans, S.J. šaukiasi tačiau talkon lietuvių ir estus. Lietuviai ten turėtų, kiek patys tuo reikalaujame. Ši pavyzdį sąmoningai paminėsiu, nes Sao Paulo lietuvių kolonija yra gausi, lietuvių jaunajai kartai ta biblioteka tenai bus labai naudinga, jeigu tik šio laiko subrendusieji susipras ten lietuviškąjį skyrių tinkamai išvystyti. O panašų pastangų reikėtų visoje eilėje Amerikos, Argentinos, Australijos, Kanados ir Europos miestų, kur yra dabar ir bus dar ir ateityje nemažai lietuvių jaunimo, besimokančio vietiniuose universitetuose. Žinoma, tokiu skyriumi dažnu atveju domėtis ir naudotis taipgi ir nelietuviai. Tad antuose skyriuose reikėtų telkti ne tik lietuviškus leidinius, bet ir viską, kas tik kieno nors parašyta apie Lietuvą ir lietuvių vi-

somis, ypač plačiai vartojamomis kalbomis. Toks mūsų kultūrinis įnašas universitetų ir kitose bibliotekose visada bus labai naudingas mūsų pačių tautos ateičiai.

Kur šitokia iniciatyva beprasidėtų, PLB, visokios kitos lietuvių organizacijos, visa lietuvių visuomenė turėtų kartu ateiti talkon lešomis, knygomis ir kitokiais leidiniais, ogi ne vienu atveju, gal būt, net su liaudies ir menininkų meno kūriniais. Man atrodo, kad ši mintis nėra sunkiai įgyvendinama, nėra abstrakti teorija. Tiesa, kad be pastangų, be kulių lėšų visa tai pa... neįmanoma. Tačiau pagalvokime, kiek senų tradicinių mūsų organizacijų, korporacijų ir kt. sambūrių merdė, neturėdami konkrečių, rimtų užsimojimų. Jeigu tos organizacijos, mūsų inteligentų profesionalų talkinamos, užsimotų šį tikslą paremti, tikrai pajustų savo buvimą gražia prasme.

Dar viena, jau ne kartą prievaičiai ir viešai pasakyta, mintis. Būtų reikalinga ir ne per sunku suorganizuoti kur nors vienoje vietoje kartoteką, rodančią, kur ir kokie leidiniai apie lietuvių kalbą, apie Lietuvą ir lietuvių yra.

kur 1964 m. baigia rusų literatūros ir baltistikos studijas, apgina "The Language of Jurgis Baltrušaitis Lithuanian Poetry" tezė ir gauna doktoratą — Ph. D.

Gavęs Lafayette Research Grant, 1965 ir 1967 metais renka medžiagą apie Jurgį Baltrušaitį ir Andrej Belij Maskvos ir Vilniaus universitetų bibliotekose.

Nuo 1962 iki 1963 m., kaip lektorius, dėstė rusų kalbą Pennsylvania universitete. Po to iki dabar Lafayette College dėsto rusų kalbą ir literatūrą, anksčiau — kaip lektorius, vėliau — asist. prof. ir paskutiniojo laiku kaip Assoc. profesorius.

Priklauso MLA ir American Teachers of Slavic and East European Languages amerikiečių organizacijoms. Prof. dr. B. Vaškėlis gražiai reikšėsi ir lietuviškame gyvenime, vadovaudamas Toronto jūrų skautų laivui, Kanados liet. studentų sąjungai, Liet. skautų sąjungai, Liet. skautų sąjungai bei dirbdamas PLB valdyboje. Lengvai valdo plunksną ir visą eilę straipsnių yra parašęs ir Russian Review, Tėviškos Zi-

(Nukelta į 6 psl.)

Kertinė paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)

liolika. Tai esama ir varguoliui moksleiviui galima.

Lygia dalimi ir mūsų amatai. Tiek mes teturime amatininkų, kiek amatai patys savaime, lyg netyčiomis įsisunkė. Mes jų neieškome, nes tam yra reikalingas ryžimasis, o mes — nepaslenkame, tingime, kaip turkai, vadinamieji — "stinkende Faulenzen".

Mūsų tingins virsta tikra neurastenijos liga. Aš ketinu atsakyti ir laiška: tyčia ji pasidedu ant stalo, kad neužmirščiau. Ir jis guli. Aš jį matau, bet neturiu energijos imtis plunksnos. Pagaliau, ima jis mane nervinti. Aš graužiuos, spaudaus, kuone mušu save per veidą, mano santykiai su reikiamaisiais žmonėmis genda, o aš vis tiek negaliu imtis plunksnos. Ir pereina laikas. Ir tenka padėti į skrynūtę neatsakytas laiškas.

Lygiai darosi su knygų skaitymu. Nusipirkau ar kas man dovanojo knygą. Aš jį įdomauju. Žinau, kad tai gera. Ne tik gera, bet tiesiog chef d'oeuvre. Ir vis dėlto neskaityu. Pažinau patriotą lietuvių, knygelių platintoją, jų slėpėją, kurs nebuvo prisivertęs pats bent vieną paskaityti. Išsis bibliotekas susidarome skaityti ir mokyti, o jos taip ir stovi, ištisais

Čia kiekvienas lietuvis ir nelietuvis galėtų lengvai sužinoti, kur ir ką jis gali rasti jam rūpimu kuriuo nors lietuvišku klausimu. Šių metų Lietuvių Kunigų Vienybės seime buvo nutarta surinkti nuotraukas visų lietuviškų pastatų laisvajame pasaulyje. Šiuo pavyzdžiu paskatinta, visa lietuviška visuomenė galėtų drįsti imtis čia keliamos minties, telkiant visokių lietuviškos kultūros paminklų. Tokie bendri kultūriniai užsimojimai visiems padėtų įprasminti šiandien daug kur beprasmiškai eikvojama energiją ir lešas. Tai savaime sumažintų daug kur tuščias ir kenksmingas varžybas ir nesuipratimus, kada keli sambūriai nori imtis to paties darbo.

Toks kultūrinis užsimojimas, manau, sudomintų visus — jaunos ir senus — ir padėtų visiems dar tvirtčiau apsiunginti bendro kultūringo darbo ryšiu. Manysčiau, kad šio darbo iniciatyva turėtų kilti iš PLB Svetimotybybos. Tačiau, jeigu kurio krašto ar vietos lietuvių tokį darbą pradėtų pirmiau negu PLB, tai nebūtų niekam nusikalsta. Norėtusi tikėti, kad netrukus įvyksias lietuviškas Mokslo ir kūrybos simpoziumas pagimdys viso pasaulio lietuvių mokslininkų pastovų sambūrį, kuriam gal bus nesvetima ir čia keltoji mintis.

Manysčiau, kad šio darbo iniciatyva turėtų kilti iš PLB Svetimotybybos. Tačiau, jeigu kurio krašto ar vietos lietuvių tokį darbą pradėtų pirmiau negu PLB, tai nebūtų niekam nusikalsta.

Norėtusi tikėti, kad netrukus įvyksias lietuviškas Mokslo ir kūrybos simpoziumas pagimdys viso pasaulio lietuvių mokslininkų pastovų sambūrį, kuriam gal bus nesvetima ir čia keltoji mintis.

DR. ANNA BALIUNAS

AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS

PRITAIKO AKINIUS

3855 West 63rd Street, Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami su sutarimu.

Ofiso telefonas: PR 8-3229 Rez. telef. WALBROOK 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS, GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ

6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446

Pirma ligoninė pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 874-8013

DR. C. K. BOBELIS

Fakultų ir šlapimo takų chirurgija

Tel. 695-0533 — Elgin 425 No. Liberty Street

Route 25, Elgin, Illinois

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS

2801 West 63rd Street, Kampas 63-605 ir California

Val: kasdien nuo 8-8 val. vak. šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4043 Rezid. tel. WALBROOK 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street, Val: pirm., ketv., 1-4, vakare 7-9, antr., penktadienį, 1-3, trečiadienį, 1-4 val. uždaryta.

metais nepaskaitytos. Vis, mat, nėra laiko, anot Tindžiulio.

Užtat kai įninkame dirbti, tai vėl neurasteniskai — viską pametę, pamiegoti ir pavalgę, nebeturėdami laiko, kol išsismia visas fosforas iš smagėnų.

Taip joks veikėjas ilgai nepaveiks. Pagaliau, ir nieko neuveiks, neįsipratinęs į sisteminę darbą, nenugalėjęs savo ligos — tinginio.

Ofiso — HE 4-5758

DR. M. BUDRYS

ALERGJIA

2751 West 51st Street, Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v. šeštadieniais 10-1 p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st Street, Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradienį ir penktadienį 10-4; šeštadienį 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINIS LIGOS

Crawford Medical Building, 6449 So. Pulaski Road, Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akusherija ir moterų ligos, Ginekologinė Chirurgija

6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670, Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220 Prospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKSŲ VAIKU LIGOS

2656 West 63rd Street, Pirmad., antradienį, ketvirtadienį, penktadienį nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v.v. Šeštadienį nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, 2815 W. 71st Street

Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. v., antr., nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-0000 Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3844 W. 63rd Street, Val: kasdien nuo 1-4 p.p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1407 So. 49th Court, Cicero, Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį, tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

(Lietuvių gydytojas), 3925 West 69th Street, Val: pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak., šeštadienį 12-2 val. p. p., trečiadienį, uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159

DR. P. KISIULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

4938 W. 15th St., Cicero, Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iki ryto trečiadienį, 1-4 val. vak. Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE

KODIKIŲ IR VAIKU LIGŲ SPECIALISTE, MEDICAL BUILDING, 7156 South Western Avenue, Pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštadienį 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso telef. RE 7-1168 Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS

AKUŠERIJĄ MOTERŲ LIGOS

2817 West 71st Street, Telef. HElock 6-3545 (Ofiso ir rezidencijos)

Valandos: pirmad., ketv., 5-8 val., antradienį, penktadienį, 1-4 val., Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 8-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS

2858 West 63rd Street, Valandos: pirmad., ketv., 5-8 val., antradienį, penktadienį, 1-4 val., Valandos pagal susitarimą

Remkite "Draugą".

• Vilniaus Katedros varpinė-

je laikrodinis skambiu varpu visam miestui skelbia valandas. Rugs. 30 d. TIESA skundėsi, kad tas laikrodis daro gėdą miestui prieš svečius. Mat, jei prie laikrodžio skambinimų pripratę vietiniai nedaug ir dėmesio tekreipia, tai ekskursininkai būtinai sulysina savo laikrodžių rodykles su didžiojo varpo dūžiais. Pasirodo, kad reprezentacinis laikrodis jau šlubuoja, o kai nelabai rūpestingai prižiūrimas ir retokai tikrinamas, tai "čia skuba, čia vėluoja"... Svečiai iš to tik žaistosi.

— Su viena dūžia nors ir po grūšia. (Varėniškių patarlė).

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos, 2454 West 71st Street, (71-os ir Campbell Ave. kampas, Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadienį 9 v. r. — 2 v. popiet.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai, NAUJOJ VIETŲ, 2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149, Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".

Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais uždaryta.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

SPEC. VIDAUS LIGOS, Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697

5159 So. Damen Avenue, Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS

9760 So. Kedzie Avenue, Val. pirmad., antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį ir šeštadienį 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS

2745 West 69th Street, (Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijos)

Pirma ligoninė tik pagal susitarimą — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA

Ofisas 2454 W. 71st Street, Val: antradienį nuo 2-5 popiet, ketvirtadienį nuo 6-8 vakaro. Ofiso telef. 776-2890 Rezid. telef. 448-5545

DR. ALDONA ŠIMKUS

AKTŲ LIGOS IR CHIRURGIJA

PRITAIKO AKINIUS, 15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.

Kabineto tel. 687-2020 Namų tel. 639-1071

Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Adresas: 4255 W. 63rd Street, Ofiso tel. REliance 5-4410, Res. Gltovellhill 6-0617

Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr., ir penktadienį nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika ir chirurgija, Ofisas 2750 W. 71st Street, Telefonas — 925-8294

Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12-12 v. r., 2-8 v. vak., penktadienį 1-4 v. vakaro. Šeštadienį ir trečiadienį, uždaryta. Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS, Ofisas ir rez. 26

Nespaudęs norago, nekasi pyrago

PR. VISVYDAS

Skaitydamas "Metmenu" žurnale Nr. 17 Vyt. Kavolio straipsnį "Prisikėlimo ir revoliucijos metaforos", nejuociom prisiminiau Voltaire satyrinį veikalą "Candide". Mūsų sociologo bal-se, rodos, išgirdau ano nenuolai-daus optimisto dr. Panglosso samprotavimą: "Žmogus buvo patalpintas rojuje ut operaretur eum, jį puošti ir prižiūrėti; tuo įrodoma, kad žmogus negimė dykinėjimui". Kavolio žmogus irgi yra patalpintas industrinėje civi-lizacijoje. Jam dykinėti, anot Vaižganto, tenkintis žaliabarš-čiais, nevalia. Žmogus turi būti kupinas revoliucinės dinamikos. Priklausydamas kolektyvui, jis tu ri kurti naujas visuomenines struktūras. Jis turi dalyvauti, an-gažuotis, rūpintis, gaivinti, keisti ir tikėti revoliucija. Taip apytikriai samprotauja Kavolis.

Esu tikras, Candide į tai, kaip ir Panglossui, lakoniškai atsaky-tų: "Cela est bien dit, mais il faut cultiver notre jardin" (Ge-rai pasakyta, bet reikia dirbti sa-vo daržą).

Niekas nedrįstų neigti nuola-tinės kovos su nepriteklumi, nu-sikaltimais ir nuoboduliu reika-lingumo. Gal tas volteriškas "darbas darže" ir netinka šių lai-kų technologijai bei dvasinei si-tuacijai, maitinamai laikraščiu, žurnalų ir TV. išminties? Vis dėlto, mano manymu, kasdie-niškas norago spaudimas, atsi-dėjimas pareigai, neša daugiau naudos, negu įmančiausios so-cialinių teorijų spekuliacijos, ne-gu barikados, statomos dėl kiek-vieno mažmožio. Tobulindami tai, kas normalia veikla įmano-ma patobulinti, mes prisideda-me prie gerovės kėlimo. Ši dėsnių suprato Voltaire, todėl ir nesilė-žaižaruojančios formulės — už-kerėtos Aladino lempos, kurią rankogaliu patrynus, išsisklaido praeties tradicijos, subyra mitai, dūžta įpročiai ir prietariai.

Vyt. Kavolis tokią stebuklin-gą Aladino lempą tariasi jau tu-rįs. Jos vardas yra revoliucija. "Revoliucija yra vienintelė sąvo-ka, kuri jaudina šiandieninį žmo-gų", rašo Kavolis. Ji yra nuola-tinė, sutirštinta, sudaryta iš gau-sybės mažesnių revoliucijų. Ji y-ra prisikėlimas. Tikėjimas. Tech-nologinio pasaulio dievas. "Kiek-vienas turi teisę į savo revoliuci-ją". "Revoliucijas šiandien kelia žemutinės klasės negrai, viduri-nės klasės studentai, vienuolės (1 - mano šauktukas), mokytojai ir architektai". O aš galvoju, kad sociologai ir antropologai prie šito sporto labiausiai prisi-deda. O kaip su kai kuriomis gimnazistėmis, kurios nūdien

(pažvelkime į statistiką) revo-lucinio protesto ženklan be san-tuokos gimdo kūdikius?

II

Savo revoliucinį "Sturm und Drang" Kavolis grindžia dviem įsipareigojimais: "Radikaliai per-laužti savojo papročio formą, kai ji pradeda kenkti konkrečiam žmogui" ir formuoti tokias vi-suomenines struktūras, kurios i-galintų kiekvieną įprasminti sa-vo egzistenciją savo paties cha-rakterį atitinkančiu būdu, ben-dradarbiaujant su kitais, kito-

Pirmoji šalna ... Nuotr. V. Mazelio

kių įprasminimų siekiančiais". Trumpai lietuviškai šnekant jam rūpi doras, tolerantiškas žmogus ir dora, tolerantiška vi-suomenė.

Kas gi nepritars tokiai tauriai, nors Kavolio sakiniuose ir miglo-tai doktrina? Žinoma, origina-lumu jį nepasiziūni. Numetus į šalį visas modernios socialinės semantikos drapanas, galima į-žvelgti gerą žiupsnį krikščioniš-kos moralės, sauja humanistinio liberalizmo ir visą glėbį Stuart Hampshire minčių, kurias šis Oxfordo profesorius vaizdžiai ir paprastai išdėstė paskaitoje "Ra-dikalizmui apginti" 1955 m. Kas

gi netrokšta, kad žmogus savo veikla tobulėtų ir šviestų? Bet argi dėl to reikia laužyti kėdes? Kantrybės, ponai! Žmonija bu-vo ir yra kuriama milijonus me-tų. Kam gi dabar tokį gražų, an-gelišką planą griauti nudėvėtos semantikos kuolais: revoliucija, sąmokslas, maištas, radikalumas...

Visų pirma radikalumas, kaip toks, kad ir papuoštas "geros va-lios" fikcija, yra savotiškas prieš-taravimas, kai pabrėžtinai šne-kama apie veiklą, kurioje neegzis-tuoja prievartos priemonės. Radi-kalioje veikloje mes randame ne tik nuodugnų, bet ir kraštutiniš-ką, griežtą ko nors pašalinimą, nugalėjimą, panaikinimą. Šitos są-vokos aštrumo niekad nepaslėp-si. Dar ir šiandien neišdyla są-monėje niūrus mitingas, kur agi-tatorė Šmitaitė apsiptojusi gy-nė lietuvių (moterų, vaikų, se-nelių) trėmimą: "Anitarybinį e-lementą reikia radikaliai su šak-nimis išrauti iš mūsų tarpo". Gyvenimo praktika rodo ir isto-rija puikiai pamoko, kad bet koks socialinis radikalumas il-gainiui virsta fanatizmu ir at-neša žmonijai smurtą, persekioji-mą ir net mirtį. Pasiduoti prievar-tos pagundai yra lengva, kai ži-nai, kad "valia jėgai" yra tavo pusėje. Kiekvienas sociologas tu-rėtų suprasti žmogaus prigimties silpnynes ir taip lengvai nesisvai-dyti su "geros valios radikalumais".

Imkime dabar tą užkerėtą žo-dį "revoliucija", kurį Kavolis kiekviename puslapyje mini de-šimt - dvylika kartų. Mano są-monėje jis sukelia tas pačias ali-uzių bangas, kaip "pogromas", "egzekucija", "masiškas keš-tas" ir pan. Kavolis bando sava-ją revoliucijos sampratą atpalai-duoti nuo bet kokio smurto. Jis ją papuošia riteriško kilnumo aureole. Jam ji yra Molotovo kokteilis chrizantemų puokštėje, kurią neša pažangus, jaunas in-dustrinės epochos žmogus. Ar ne dingteli akyse Bloko poema "Dvylika"?

Šiaip ar taip, revoliucijos liep-sningumo nepaslėpsi. "Revizionis-tai vienykitės - jūs neturite ko prarasti, kaip tik savo ortodok-sus", neiškentęs sušunka socio-logas. Yla išlenda iš maišo. Gal tai stilistinė priemonė? Bet juk panašiu revoliuciniu žūkiu, kad ir ktaip sukirptu, buvo naikina-mi milijon. žmonių, ardamos tra-dicijos, atseit, "kuriamas" naujas pasaulis. Kiekvienas, sveikai pro-taujantis žmogus žino, kad orto-doksų, buržujų, kapitalistų (ku-

rių grupei priskaitau ir save, nes turiu automobilį ir tuziną šėrų) atsikratymu geresnio pasaulio nesukursi. Panašus atsikratymo ciklas, kruvinu bankrotu pasibai-gęs po antrojo pasaulinio karo, dar neišdilo mūsų sąmonėje.

III

Pabrėždamas, jog reikia ben-dradarbiauti su kitais, kitokių į-prasminimų siekiančiais, Kavolis rūstinaisi ant Chicagos mero Da-ley, kam anas neleides "taikin-giems" įprasminimų siekėjams kelti riaušes demokratų konven-cijos metu. Jeigu mero polici-ninkai būtų bendradarbiavę su maištininkais ir jų gretose štur-mavę konvencijos "bastiliją" meras būtų caca vyras. Bet poli-cininkai kažkodėl pasiryžo ginti "tvarkos ir teisės" į-prasminimo aspiracijas ir laukė, kad anarchistai su jais bendra-darbiautų. Ak, bergždžias lauki-mas! Tokios pilietinės malonės iš "įprasminimo" ieškančiųjų nelauk. Jie tik savo nagų išmin-tį gerbia. Riušininų vadas Jer-ry Rubin savo užmačias viešai išdėstė atsišaukime, spausdinta-me, New York City Village Voice : "Atsineškite narko-tikus, suklastotus delegatų pažymėjimus, dūmų bombas, kraujo pūslės ir kitokias efekting-as išdaigas". Ar visa tai pri-klauso "geros valios radikalumui"?

Mada šiais laikais šnekėti apie revoliucijas. Tai nėra tik Vyt. Kavolio trimitas. "Revoliucinia-me" orkestre dalyvauja šimtai tūkstančių žmonių. Mes juk gy-vename masių psichozės patį triukšmingiausiąjį tarpsnį, kurį pranašavo bei analizavo Le Bon, Karl Jaspers, Ortega y Gas-set ir kiti minties didžiūnai. Ir J. Aistis "Milfordo elegijose", kalbėdamas apie dabarties kū-rybinę stagnaciją, sako: "Visur prasiveržia minia".

Pakliuvęs į gitaristų sambūrių festivalį, į kurį neiškauso plauko "promoteriai" ir narkotikų pla-tintojai suvilioja šimtus tūkstan-čių jaunimo, jei tavęs nesutraiš-kys kaip skruzdėlės, tikriausiai išgirsi ir tokį gargaliuojantį pos-mą:

Žiūrėk, kas ten vyksta gatvėse-
revoliucija, patekau į revoliu-
ciją.

Aš šokau gatvėse -
revoliucija, patekau į revoliuciją.
Kad taip dainuoja tam tikra dalis jaunimo, mėgstančio viso-kius susibūrimus, žygjus ir kry-žiaus "karus", tvarkų — nusi-minti ar džiaugtis nėra ko. Jau-nimas, pagal seną taisyklę, sten-

Honoré Daumier (prancūzas, 1808-1879)

Moliere komedijos tema

PR. DOM. GIRDŽIUS

SVETIMI SKYNYMAI

— Riebuji Ketvirtadienį, rodos,
Pasisotinai.
Ko tu rūskanas,
Ko susirūpinęs?

— Kad širdis palaidūnė
Panūdo
Į svetimus skynimus.

— Tavo sodnuose vynuogės, rodos,
Prinokusios.
Ko tu rūskanas,
Ko susirūpinęs?

— Kad širdis palaidūnė
Panūdo
Į svetimus skynimus.

— Iš po ilgų kelionių tu, rodos,
Namo grįžti pas žmoną.
Ko tu rūskanas,
Ko susirūpinęs?

— Kad širdis palaidūnė
Panūdo
Į svetimus skynimus.

COTE DES NEIGES

Tu nežinojai,
Kad tavo išvės
Į Cote des Neiges.

Į svečius nuvykęs
Pas Sventą Lauryną,
Žiūri — tu jau susikūprinęs.
Tau dreba ranka.
Neišlaikai meškerykočio,
Nematai plūdės
A la recherche du temps perdu.

Kai tavo išvės
Į Cote des Neiges,
Paguldytą juodam vežime,
Ant Svento Lauryno krantų
Kiti iš klevų lėlą sulą,
Kitiems aukšlėlės šaudys
Nusigandusios
Svento Lauryno sėkluose.
Kai tavo išvės, kai tavo išvės
Į Cote des Neiges —

UOSTE

Diena pasispardžiusi
Už Mount Royal nugaisho,
Tik tu nemiegi.
Užgniauzęs gyvastį rankose,
Per visą naktį
Lakstai, blaškaisi,
Ieškodamas laivo
Į kūdikių kraitę.
Kai laivą surandi,
Prisūsti uoste valandėlę.
Tau rodos, yra dar laiko.
Kai sirenos sukaukia,
Žiūri — jau aušta.
Tau rodos, yra dar laiko,
Dar valandėlę.
Ir sirenoms pritardamas,
Tu sutraiskai gyvastį pavargusį,
Suknaręs
Paskutinį kartą.

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

DR. JONAS GRINIUS

Šių 1969 metų rugėjo 20 dieną suėjo šim-tas metų, kai Malaišij kaimė Svedasų pa-rapijoj gimė vienas žymiausių Lietuvos vyrų-kunigas Juozas Tumas Vaižgantas.

Savo monografijos apie Vaižgantą pra-džioje J. Ambrazevičius nurodo įvairias kultūros sritis, kuriose per savo gyvenimą pasireiškė tas vyras. Būtent, Vaižgantas yra buvęs politikas, visuomenininkas, kalbėtojas, pa-mokslininkas, publicistas, redaktorius, etnolo-gas, filologas, literatūros istorikas, kritikas, profesorius, feljetonistas, beletristas, drama-turgas, vertėjas. Taigi, kaip matom, Tumas Vaižgantas buvo devyндarbis, pasireiškęs ne-vienodai įvairiose lietuvių kultūros šakose, vie nur dėl pomėgio, kitur dėl reikalo ir parei-gos.

Visuomeninė pareiga ir tėvynės meilė

Į šitokių įvairių darbų Tumą dažnai kurstė du svarbūs vidaus balsai — visuomeninė pa-reiga ir tėvynės Lietuvos meilė. Kad tai jam buvo svarbiausia, apie tai mums yra liudijęs pats Vaižgantas rašydamas: "Tapau savosios

lietuviškosios visuomenės tarnas; ne, daugiau — jos vergas, dėl jos metų metais nebema-tų, kaip skaisti saulutė šviečia ir džiugina. Kur tik kas man liepė eiti, ėjau neatsiklaus-damas, kas jį įgaliojo man liepti, bet tik vi-suomenės labui. Ėjau dirbau be atodairios, laiku nesumetęs, ar aš tam kvalifikuotas" (V. Mykoliaičio, Lietuvių literatūra, Kaunas 1936, psl. 409).

Į plačią bei įvairią visuomeninę tarnybą Vaižgantą šaukė stipri tėvynės meilė, apie ku-rią mūsų rašytojas yra išsitaręs šitaip: "Kone nuo pat kūdikio lopšio ir iki pasenusio laz-dos aš nieko tiek konkrečiai nemylėjau, deja, nei paties Pono Dievo, prisipažįstu, nors ir be prisipažinimo visiems tai aišku, kiek slie-ko širdžia tą velėną, po kuria aš, štai, jau septintą dešimtį metų landžioju. Man viena tebuvo tikrai skanu ir malonu — čiulpti kad ir nešvarų, bet tik tautinį čiulpinką. Vyžota, lo-pyta mano Lietuvėlė, bet — mano! Lininiai, arielkiniai, mėšluočiai, dažnai padliecai tie lie-tuviai, bet — mano broliai. Lietuvos istorija tedavė mums legendą, o kultūrą paliko mums patiemis po pusės tūkstančio metų iniciuotai,

bet ta istorija — mano". (iš ten pat).

Visuomeninė pareiga, Lietuvos meilė ir kunigo Juozo Tumo asmeniniai talentai pada-rė tai, kad Vaižgantas buvo vienas žymiųjų vadų lietuvių tautiniame atgimime spaudos draudimo laikotarpiu. Tarp penkių didžiųjų ano meto vyrų — Basanavičiaus, Kudirkos, Maironio, Jakšto, Vaižganto, — šis buvo vie-nas tu, kuris nustatinėjo viešąją kryptį lietu-vių galvosėnai ir veikėnai anais tamsiais metais, nes jo redaguoti laikraščiai — "Tėvy-nės Sargas" ir "Žinyčia" — turėjo krikščioniš-kai Lietuvai nemažesnės reikšmės negu "Auš-ra" ir "Varpas" liberališkai. Tačiau ši tar-nyba Lietuvai spausdintu žodžiu Tumą-Vaiž-gantą mažai kuo išskirtų iš kitų mūsų patrio-tų, jei ji būtų pasilikusi daugiau ar mažiau vi-šuomeninių abstrakčių sferoj. Vaižganto gy-venime tėvynės meilė dažniausiai buvo konk-reti — ne tik atsidavimas lietuviškiems rei-kalams, bet pagalba konkrečiam lietuvių žmogui, kartais net jo kaprizingoms fantazi-joms, jei tik šios turėjo gerų gražių intenci-jų. Šituo atžvilgiu gerai charakterizuoja Tu-mą poeto P. Vaičiūno sutuoktuvės, apie ku-

rias pernai "Kultūros Baruose" (okupuotoj Lie-tuvoj) papasakojo T. Vaičiūnienė.

Būtent, kaip vienas žymiausių saulės dai-nių lietuvių lyrikų, Petras Vaičiūnas, isim-y-lėjęs Tefą Dragūnaitę ir pasiryžęs ją vesti, panor suistuokti per patį saulės tekėjimą. Tai būtų taip simboliška jo kūrybai ir naujam gy-venimui šeimoj! Abejodamas, ar kuris kitas kunigas sutiktų prisiderinti prie šitokių estetiškų jaunojo norų, P. Vaičiūnas kreipėsi į ku-nigą Tumą. Šis suprato jaunojo poeto ir jo sužadėtinės simboliškai estetinius motyvus — jų moterystės priesaiką priėmė ir ją palaimi-no anksti rytą, saulei tekant. — Tai beveik juokinga smulkmena, bet žmoniška ir graži, nes liudija iki kokio laipsnio nueidavo Tu-mo-Vaižganto konkreti pagalba savo tautie-čiams net tada, kai ji neatrodė būtina.

Suprantama, kad šitoks kun. Tumo pa-slaugumas, palydimas jo šypsno ir gero žo-džio, nupelnė rašytojui daug draugų bei ger-bėjų, kurių jis turėjo net socialistų tarpe. Y-pač mėgstamas ir populiarius jis buvo tarp dai-lininkų ir rašytojų, kurie į Vaižganto kūry-bą žiūrėjo, neretai išeidami iš Tumo asmeni-nių savybių, iš malonių išpūdžių, patirtų su juo santykiaujant, ir dėl to kartias per ma-žai teatsižvelgdami į rašytojo duotus faktus kūrinuose.

Vaižganto asmens atšauktė jo kūryboj
Tumo patriotizmas, jo paslaugumas, guvu-

mas, optimizmas, man atrodo, daugiau reiškė negu jo raštų duomenys, kai vienas mū-sų kritikų, senas kunigo Tumo gerbėjas, V. Mykolaitis-Putinas 1929 metais, t. y. sukakus Vaižgantui 60 metų, visą jo kūrybą viešai paskelbė šviesiąją kūrybą. Jis tada rašė:

"Pavartykime Vaižganto raštus ir tuoj pa-matysime, kad jis, kaip beletristas, ypatingai mėgsta vaizduoti gyvenimą iš teigiamos, šviesios pusės: dorus šviesius žmones, darbą, sveikatą ir džiaugsmą, kultūrinančius veiks-nius, teigiamąsias lietuvių, ypač kaimiečio, būdo savybes ir net giedrį, pro optimistišką temperamentą regimą gamtą ir peizažą. Zo-džiu, Vaižgantas kritikas ir beletristas ieško gyvenime "deimančiųkų," jais gėrisi, jais su kitais dalinasi, juos ugdo, jais mūsų tautinę kultūrą auklėja" (Iš įvado į "Dėdes ir dėdie-nes").

Pabrėždamas šią šviesią Vaižganto kūrybos pusę, Mykolaitis nurodė, kad Tumas nebuvo grynas estetas savo raštuose, bet taip pat no-rėjo būti mokytoju, gerų pavyzdžių teikėju. "Keldamas šviesiąsias lietuviškos dvasios ir kai-mo gyvenimo puses, — rašė Putinas, — Vaiž-gantas nori ir patį šitą gyvenimą taisyti, tobu-linti, šviesti, kad kaimė dingtų tas skurdas, ankštumas ir juodumas, kuris temdė jaunojo Juozo Tumo jaunystę. Reikia apie tai rašyti, kas puoštų ir kultūrintų kaimą — vis tiek, iš kur tas grožis ir kultūrinimas eitu, ar iš kai-

(Nukelta į 4 pusl.)

Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje

(Atkelta iš 3 psl.)

miečio liūnos, ar iš dvarininkų rūmų. Taigi, jei Vaižganto kūryba dėl jos idealizmo būtų galima pavadinti savotiška romantika, tai, pasak paties Vaižganto, ji esanti šviesi, praktiška romantika — ir tik joje esąs išganymas“ (iš įvado į „Dėdes ir dėdienes“, Kassel 1949, psl. 13).

Praslinkus septyneriems metams po šitaip tartų žodžių ir trims metams po kun. J. Tumo mirties, kada jau buvo žinomi (nes laikraščiuose paskelbti) visi Vaižganto beletristiniai raštai, tarp jų stambesni „Seimos vėžiai“, „Nebylys“, „Išgama“, „Žemaičių Robinzonas“, V. Mykolaitis savo „Naujosios Lietuvių literatūros“ knygoje (1936 m.) vėl pakartojo savo ankstybesnį sprendimą apie Vaižganto šviesiąją kūrybą, nors kaip tik šie rašytojo senatvės kūriniai labiau verčia susimąstyti dėl dėmių ir šešėlių, kokių buvo „Rimuose ir Nerimuose“ ir net „Pragiedruluose“ (Gondingoj ir Vaduvų krašte). Tada (1930-40 m.) V. Mykolaičio-Putino autoritetas buvo toks žymus, kad jis nejučiomis veikė net tuos jo buvusius studentus, kurie jau patys savarankiškai sugebėjo analizuoti literatūros faktus ir juos kritiškai vertinti.

Šiuos žodžius pirmiausia reikia taikyti J. Ambrazevičiui, kuris netrukus po kun. Tumo mirties (1933 metais), pradėjo rašyti savo monografiją apie Vaižganto kūrybą (ji išspausdinta 1936). Smulkiai analizuodamas Vaižganto beletristiką, J. Ambrazevičius negalėjo nepastebėti šešėlių, matomų „Pragiedruluose“, o dėl „Seimos vėžių“ pasakė, kad Vaižgantas ten „Seimos klausimą sprendžia ne pragiedrulių rankiodamas, bet dėmės ir šešėlius“ (Vaižgantas, ps. 125). Tačiau bendrame Vaižganto pasaulėžiūros vertinime ir J. Ambrazevičius nedaug kuo nutolo nuo V. Mykolaičio. Kodėl?

Gal taip atsitiko dėl to, kad J. Ambrazevičius, taip pat kaip Mykolaitis-Putinas, nebuvo atkreipęs dėmesio į patį dramatiškiausią ir tamsiausią Vaižganto apysaką „Nebylį“ (išspausdintą „Lietuvos Aide“ 1930 m.). Ja nesidomėdamas, J. Ambrazevičius apie Vaižganto pasaulėvaizdžio kosminę harmoniją rašė:

„Tiesa, Vaižgantas mato gyvenime ir dėmių. Net savo „dėdžių ir dėdėnių“ gyvenimą buvo pavadinęs liūdna pasaka. Ir žmonių gyvenime esti kartais vienas kito skriaudimas, kaip gamtoje didesnis medis nustelbia mažesnį. Bet Vaižganto pamėgimas ieškoti grožio ir entuziazmo savaip nuteikia net liūdnos pasakos gyvenimą (...). Jeigu jau priverčia gyvenimas moraliskai žmogų nykti (Severija), tai jis vėl atsigauja, jei tik kilių pasitraukia ir leidžia jam vėl natūraliai augti. Net ir su-

nykdamas žmogus (Pragiedrulių Ona) akcentuoja gerumo pradą pasaulį: sunykusiam ne vieta tarp gyvųjų. Dėl to Vaižganto pasaulėvaizdis nėra tragiškas. Jame nėra viena kitai priešingų jėgų, tarp kurių kiltų konfliktas, kova. Čia tėra lėtesnis ar spartesnis gyvenimo įvairių bangų tekėjimas (...) Toks bangavimas nuo vieno kontrasto į kitą gyvenimą daro gyvesnį, dinamiškesnį, kaip banguojantis vandenys reiškia daugiau gyvybės nekaip stiklinis vandens paviršius“ (Vaižgantas, ps. 159).

Sovietinių marksistų pažiūros į Vaižgantą

Praėjus 25-riems metams nuo V. Mykolaičio ir J. Ambrazevičiaus minčių apie Vaižganto pasaulėvaizdžio harmoningumą bei jo kūrybos šviesumą, sovietinėje „Lietuvių literatūros istorijoje“ (III t.) L. Gineitis Vaižganto kūryboj jau mato tamsumą ir prieštaravimų. Dvilypė šviesoj atrodo net tos teigiamos Vaižganto raštų ypatybės, kuriomis džiaugėsi ankstesni kritikai.

Todėl L. Gineitis rašo: „Jo kūryboj randame ir idilinio pobūdžio vaizdų, mažą ką bendro turinčių su tikrove. Vaižgantas buvo linkęs vaizduoti teigiamas, šviesiasias gyvenimo puses (...) Vienais atvejais ši rašytojo tendencija davė gerų vaisių: jis pastebėjo ir atskleidė kai kuriuos teigiamus liaudies žmonių bruožus, jų meilę darbui, gyvybingumą, jautru-

mą gamtai, kultūrinius potroškus ir pan. Tačiau kitais atvejais Vaižgantas, sąlygojamas buržuazinės ideologijos, idealizavo buržuazinį vienkiaminį kaimo gyvenimo būdą, pernelyg šviesiomis spalvomis piešė pasiturinčių valstiečių buitį, samdomąjį darbą, šeimininkų ir samdinių santykius“ (Liet. lit. ist., III, psl. 271).

Tačiau svarbiausia Vaižganto yda — jo priešingumas komunistų „moksams“, nors tai kritikas stengiasi pridengti neteisingais žodžiais tardamas: „Tumas visą gyvenimą liko svetimas ir priešiškas darbo žmonėms, proletariatui, socialistinei revoliucijai“ (III, ps. 242). Tai, žinoma, pramanytas priekaištas. Būdamas atviras visam Lietuvos gyvenimui, Tumas-Vaižgantas matė Lietuvos žmonių vargus ir skurdą neblogiau už apsišaukusius pasaulio lygintojus, kuriems rašytojas netikėjo ir iš kurių retkarčiais pasišaipydavo.

Kad Vaižganto užuojauta skurdžiams ir bedaliams atsispyrė jo kūryboj, paliudija mums vienas šviesiausių jo kūrinių „Pragiedruliai“ (tai ryškiai matyti tame epizode, kuris pavadintas „Kvailių ašaros“). Supratimas žmonių socialinės nedalios labai ryškus „Dėdžių ir dėdėnių“ apysakoje, nors ten Vaižgantas žmonių likimo nesieja su jokių partijų programomis. Jis ten tik parodo, kad žmonių socialinė dalia daug pareina nuo ekonominės bei politinės santvarkos, kuri vieniems gali būti naudinga, o kitiems pragaistinga. Ki-

tokių tamsybių ir dėmių mūsų rašytojas pastebėjo plačiai suprastame žmonių gyvenime ir žmonių prigimty. Šios dėmės kartais taip sutirštėja, kad užtemdo net šviesųjį Vaižganto kūrybos foną. Dėmių ir šešėlių pagal Vaižgantą duotus vaizdus pasitaiko visur: viešame Lietuvos gyvenime rusų valdžioje, pavienių asmenų daliose, pareinančiose nuo aistrų bei socialinių neteisybių.

Kad geriau įsivaizduotume apie kokias dėmes bei tamsius šešėlius čia ketiname kalbėti plačiau, pirmiau, negu prieisime prie jų analizės, reikia pasakyti du dalykų: viena, iš visų rašytojų, kokie tik pasireiškė lietuvių dailiojo prozų ligi II-jo pasaulinio karo, Vaižganto apysakose yra daugiausia veikėjų, žistančių daugiau ar mažiau prievartine mirtimi; antra, joks kitas to laiko lietuvių rašytojas savo raštuose nėra pavaizdavęs tokios naikinančios aistrų jėgos, ypač meilės aistrų galybės, kokią yra atskleidęs Tumas Lietuvos kaimo žmonėse.

Kad tuo įsitikintume, pažvelkime į stambesnius Vaižganto kūrinius, pirmiausia į tuos, kuriuos V. Mykolaitis buvo priskyres prie šviesųjų, žiūrėdami krikščioniško humanisto akimis.

(Bus daugiau.)

Kaip okupuotos Lietuvos spauda minėjo Vaižganto šimtąjį gimtadienį

Ne prabėgom ir ne atgalia ranka Vilniaus laikraščiuose buvo paminėtas rašytojas J. Tumas - Vaižgantas, minint šimtąjį jo gimtadienį. Kiekviena laikraštyje buvo bent pora ar daugiau straipsnių apie rašytoją ir šis tas iš jo paties raštų. Net lenkiškas CZERWONY SZTAN DAR neapsileido. Tik rusiška SOVIETSKAJA LITVA praėjo pro Vaižganto sukaktį šalčiausiai: įdėjo agentūrinį reportažą iš rugsėjo 18 surengto valdinio minėjimo ir daugiau prie Vaižganto nebegrižo.

Daugumas autorių, — o jų iš viso keliolika, — pasakodami, kas ir koks buvo Vaižgantas, jau tarsi turį paminėti, kad tai buvo, na — kunigas, buržuazinės ideologijos rėmėjas, bet — skubėjo pabrėžti! — su ta ideologija ne visiškai sutapęs ir daugeliu atžvilgiu „liaudžiai savas“. Taip truputį timplėję Vaižgantą kiek artyn prie komunistų, vis tiek vaizdavo jį gana objektyviai ar netgi su pabrėžta simpatija. Kiti, nė nebandydami kur nors tempti, tiesiai ir nuosirdžiai pasakojo, koks Tumas buvo, ir pasakojo daugiau ne kaip apie rašytoją, o kaip apie žmogų visuomenininką, be jokių apribojimų įsimylėjusį savo lietuvių tautą. Tarp jų, kurie netempdami pasakojo, paminėtinai rašytojas Juozas Paukštelis, kurs kalbėjo valdinio minėjimo programoj, ir kun. K. Zitkus (rašytojas, pasirašęs Vinco Stonio vardu), kurs rašė apie susitikimus su Važgantu KULTŪROS BARUOSE (7).

Ta proga pažymėtina, kad kunigo Zitkaus pasakojimas pailius truotus nuotraukomis retenybėmis, gal net unikumais. Vienoj nuotraukoje Vaižganto kambarys Vadakėliuose (Vaižgantas, kaip šešelis, rašo prie aukšto staliuko staciū), o kitoj — Vaižgantas, visai dar jaunas kunigėlis (abiejose nuotraukose dar juodplaukis), tarp penkių ano meto lietuvių veiklos šulų. Iš vieno šono stovi Jonas Jablonskis, iš kito — Vincas Kudirka. Prieky sėdi Motiejus Lozoraitis (advokatas, min. S. Lozoraičio tėvas), Gabrielius Landsbergis-Zemkalnis (teatralas, rašytojas, publicistas, architektas Vytauto Landsbergio Zemkalnio tėvas) ir teisininkas Motiejus Čepas, vėliau buvęs Lietuvos Vyriausiojo Tribunolo vicepirmininkas.

Bet ir tie, kaip, pavyzdžiui, Domas Šniukas, TIESOS vira-

daktorius (jo straipsnis „Toks buvo Vaižgantas“ LIT. ir MENE 38 nr.), kurie mėgino Vaižgantą dabartiniais skaitytojams „tinkamai išaiškinti“, ir kuriems rūpėjo gal ir prieš komunistų partijos ortodoksus pasiaiškinti, kodėl „reikia ir galima“ apie Vaižgantą kalbėti ir jį geruoju minėti, tyčia ar netyčia nupiešė ilgesingai patrauklų ne tik paties Vaižganto paveikslą, bet ir visą aplinką bei visuomenę, kurioje Vaižgantas buvo ir galėjo būti toks, koks buvo.

TIESA, pavyzdžiui, įsidėjo porą J. Tumo raštų straipsnių (ga lima spėti, kad iš maždaug 1921 - 23 metų), kuriuose Tumas plakė Kauno inteligentiją už su-buržuazėjimą, ypač už perdėtą lėbavimą ir gėrimą pokyliuose. Intencija tuos straipsnius dabar pakartojant, žinoma, buvo Vaižganto žodžiais parodyti nepriklausomybės laikų inteligentiją kompromituojančią šviesoj. Bet šių laikų skaitytojai gana daug žino ir apie dabartinės diduomenės lėbavimus bei girtavimus, ir jie nesunkiai Tumo žodžius gali pritaikyti ir dabartiniais laikams... O šalia to, dažnam turi neišvengiamai kilti ir kitas su tuo susijęs klausimas: kodėl dabar iš komunistų partijos „dvasininkų“ tarpo neatsiranda nė vieno tokio, kuris, kaip Tumas, taip drąsiai išrėžtų tiesą į akis dabartinei diduomenei? Ir dar klausimas: kas atsitiktų tokiame drąsui, jeigu atsirastų ir prabiltų?

Panašių minčių apie anais ne taip jau labai senais laikais buvusias nuomonių reiškimų sąlygas gali dabartiniam skaitytojui kilti ir skaitant tame pačiame L. ir M. numeryje pirmą kartą viešai skelbiamą J. Tumo-Vaižganto laišką J. Lindei-Dobilui, irgi kunigui ir rašytojui.

Visiems apie Vaižgantą rašiusiems būdinga, kad kalbėdami apie kunigą, neva buržuazinės santvarkos gynėją ir tikrai fanatišką tautininką, vis tiek visi kalbėjo apie jį, kaip apie kilnaus žmogaus ideala. Prieš keletą, ypač prieš keliolika metų Lietuvoj buvo neįsivaizduojama galimybė viešai šitaip kalbėti apie Vaižgantą arba Maironį ir daugybę kitų įžymių lietuvių, nekilnojusių ar bent kišenėję nesinešiojusių „raudonos vėliavos“.

Tik vienas J. Bulota (humoristas?) KOMJAUNIMO TIESOJ kiek kitokią stygą tempė ir bo-

Reta pračities dienų nuotrauka. Iš kairės į dešinę stovi: J. Jablonskis, J. Tumas - Vaižgantas, dr. V. Kudirka, sėdi M. Lozoraitis, G. Landsbergis ir M. Čepas.

Kaip Cvirka mokė Sruogą ir Putiną paklusti okupantams

Ištikimas Kremliaus tarnas A. Venclova savo atsiminimų knygoje „Vidurdienio vėtra“, neseniai išėjusioje iš spaudos, pasakoja, kaip Maskvai skatinant „kilo vis aštresnė kova prieš vadina-mojo beidėjinio ir apolitinio meno atstovus, prieš 'tylenius' literatūroje“ (p. 600). Tai ypač buvo ryšku 1954 m. spalio mėnesio Lietuvos rašytojų visuotiniame susirinkime. Tuo laiku Maskva buvo paskelbus dokumentus dėl žurnalų „Zvezda“ ir „Leningrad“ ir tai, kaip toliau rašo A. Venclova „davė progos ir mūsų respublikos rašytojų tarpe išsivystyti aštriai, nors ne visada teisingai kritikai. Petru (Cvirka) teko šiai kritikai vadovauti, ir aš mačiau, kad jam tai bu-

veik pertempė. Jis pasišovė parinkti ištraukų iš Tumo knygelės apie Ameriką, išleistos prieš I Pasaulinį karą („Ten gera, kur mūsų nėra“). Mėgina įtikinti, kad ir dabar Amerika tokia pat baisi, kaip Tumas aprašė... Žinoma, 60 metų amžiaus išpūdžius išaiškinti, kaip yra išėjusiems Amerikoj dabar, — didžiai nedėkingas eksperimentas. Be to, Amerikos peikėjų amatas Lietuvoj iš viso nedėkingas: jeigu jie ir šventą teisybę apie Ameriką sako, jeigu tik neigiamą, tai niekas — net ištikimi komunistai! — netiki... Ir kombinauja, kaip savo akimis ją pamatyt

(Elta)

vo nelengva, ypač kada reikėjo aiškintis ir įtikinti tokius rašytojus, kaip Sruogą ir Mykolaitį Putiną. Kova įgijo kaskart vis aštresnį, vis nekantrėsnį, vis daugiau tiems laikams būdingą vulgarios, piktos, o dažnai neteisingos kritikos pobūdį. Petras vykdė šią liniją, bet jautėsi dėl to prislėgtas, suirzė...“ (p. 600-601). Viena iš to suirzimo priežasčių buvo „dėl psichologinės to meto atmosferos, kurioje, kaip sakytą, vis labiau įsigalėjo komandavimas, nurodinėjimas iš aukšto, rėkšmingas ir piktas 'apdirbinėjimas'“ (p. 601).

Tas komandavimas ir rėkšmingas apdirbinėjimas nesibaigia nė dabar. Partija tebelauko rašytojus kietoje kontrolėje. Kada visos leidyklos yra tik kompartijos žinioje, kokia gi laisvė gali būti rašytojui, nekalbant jau apie tą prievartą iš partijos centro, kuri, kaip pats Venclova pripažįsta, būna ir pikta, ir ne visada teisinga, ir net vulgari...

Venclova atskleidžia ir kitų intriguojančių momentų iš „raudonųjų aukštumų“ gyvenimo. Pvz. vienu metu Maskvoje buvo surengtos vaišės, kuriose dalyvavo rusų rašytojai Fadejevas ir Skosyrevas. Vaišės surengė i Rusiją iš Lietuvos pabėgę rašytojai, kai buvo prasidėjęs karas su naciiais. Vaišėse dalyvavo ir Paleckis, kuris, kaip žinome, gerai nugeria. Sėdėdamas greta Salomėjos Nėries, jis vaišių metu pradėjo kaimynai meilintis ir pa-

bučiavo jai ranką. Salomėja, kaip rašo Venclova (p. 396-397) „stai ga pakilo iš vietos ir gan garsiai, taip, jog išgirdo visas stalias, sušuko: 'Ką? Ar aš kokią mergą, kad su manim taip galima elgtis?' Nieko nelaukdama pašoko nuo stalo ir išbėgo pro duris“.

Nežiūrint čia suminėtos vie-

nos kitos atviresnės vietos, Venclova visur vergiškai ištikimas okupantų linijai. Jis dūsauja, kad Lietuvą užplūdę naciai degino, sušuko: 'Ką? Ar aš kokią mergą, kad su manim taip galima elgtis?' Nieko nelaukdama pašoko nuo stalo ir išbėgo pro duris“.

kirtas Rašytojų sąjungos Kauno skyriaus vadovu“ (p. 547), tuo gal ir be noro atskleidamas faktas, kad rašytojai negalėjo laisvai nei savo vadovo, pirmininko išsirinkti, o vyko paskyrimai, daromi okupantų — Maskvos. J. Zvilbutis

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

1970 PLYMOUTH- BARRACUDA

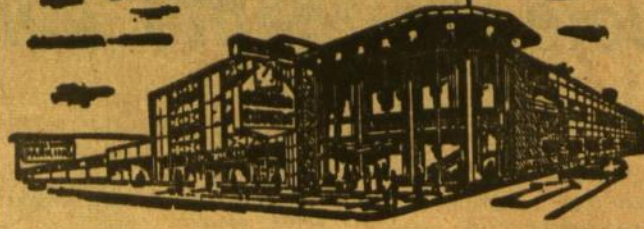

VISIŠKAI NAUJI "6" ir "8"

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
G T X, FURY — DUSTER

4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

**Chicago Savings
and Loan Association**

5 1/4%

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausia turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4%

Ant visų knygelių sąskaitų

NUOSIMČIAI PRISKAITOMI KAS DIENĄ, ISMOKAMI KAS TRYS MĖNESIAI

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings

- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiz'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.

- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kita
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

H O U R S : Mon. 12 P.M. to 3 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

EUROPOS OPERAS LANKANT

Kelionės ir spektaklių įspūdžiai (V)

SAULĖ JAUTOKAITĖ

BERLYNAS

Iš Prahos aerodromo, kuriame tebestovi tie patys rusų ir čekų "jetai", su mūsų laukiančiu Luft-hansa lėktuvu grįžome į Frankfurtą, o ten persėdę į britų lėktuvą, jau skrendam į Berlyną. Vakarų Berlynas — tai pats moderniausias miestas. Pastatai nauji, modernūs, gatvės plačios, parkų kiek tik nori. Nuo viso šio miesto modernizmo nesiskiria nė operos rūmai. Pastatas, stovintis Richard Wagner ir Bismarck gatvių sankryžoje, yra paskiausias mados — mūras ir stiklinės sienos, per kurias kiurai matyti laiptai ir pasivaikščiavimo salės. Saligatyvje stovi moderni skulptūra, atrodo lyg popieriaus lakštas, vėjo pučiamas, užkliuvo už stulpo ir sustingo. Skulptūra labai gerai derinasi su visu pastatu.

Prieš karą Berlynas turėjo net tris operas. Po karo dvi iš jų atiteko rytiniam Berlynui ir viena vakariniam. Vakarinės dalies opera per karą buvo subombarduota. Ir taip Vakarų Berlynas kurį laiką paliko be jokios operos. Tačiau kartu su visa naująja miestatatyba buvo pastatyti ir operos rūmai. Šie modernūs operos rūmai buvo čia atidaryti 1961 m., pora savaitę prieš "gėdos sienos" išmūrinimą. Dabar Vak. Berlyno "Deutsche Oper Berlin" kur kas praneša rytinės pusės Staatsoper ir Komische operas. Berlyno opera, tur būt, yra tokio pat lygio kaip ir Miuncheno. Čia tik gal daugiau kryptama į moderniškąją pusę, ne tik įprastinių operų pastatymais, bet ir dabartinių vokiečių kompozitorių operų premjeromis. Tad ypač daug eksperimentuojama su šiomis naujomis, moderniomis operomis. Bendras operos repertuaras labai įvairus. Čia galima pamatyti nuo seniausio iki jauniausio operos kūrinio. Operos solistų sąstatas daugiausia susideda iš pačių vokiečių ir tarptautinių solistų.

Berlyne mums teko matyti Richardo Wagnerio "Die Walküre". Nors ši opera buvo jau matyta ir Chicagos Lyric ir New Yorko Metropolitan, tačiau tokį pastatymą kur kitur gali rasti tik Berlyno pastatymas buvo pasakiškas kaip ir pati opera. Čia spektaklio dekoracijos sudarė tikrai keli laiptai ir uolos, visa kita buvo atlikta šviesomis. Labai įspūdingai jomis buvo išgaautos šios operos didingumas. Atrodė, kad Wagnerio dievai ir valkyrijos vaikščiojo ir gyveno kalnų viršūnėse, nuolat apsupti debesų, perkinių ir audrų. Šviesų žais mu kiekvienas veikėjas čia buvo išryškinamas pagal jo veiksmo svarbą. Vienas veikėjas vos tik matomas, o kitas labai aiškus. Pasikeitus veiksmo nuotakai, pakeičiamas ir veikėjo apšvietimas. Dramatiškos vietose šviesomis scenoje padaromas toks sūfudimas, kad norint nenorint publika turi reaguoti ir visa širdim įsijungti į veiksmą. Tokiu būdu žiūrovas nenuobodžiauja, bet visu savi išgyvena muzikinį teatro spektaklį.

Išpildytojai buvo jauni Wagnerio specialistai. Suomis bosas Martti Talvela (ši rudenį dainuos Chicagos Lyric) buvo įspūdingas ne tik talu balsu bet ir savo išvaizda — 6 pėdų ir 7 inčų. Neatsilikio nė kiti nei savo dainavimu, nei vaidyba. Nežinau, ar tos salės akustika labai gera, ar tie solistai tokie stiprūs. Jie taip garsiai ir lengvai dainavo, kad negalima beveik įsivaizduoti, jog Wagneris gali būti taip lengvai išpildomas. O kostiumai! Tikrai buvo ko akiai pasižiūrėti. Juos reikia pačiam pamatyti, nes sunku ir neįmanoma aprašyti.

Berlyno operos salė jau visai kitos mados negu visos kitos. Ši salė labiausiai mums priminė

Montrealio operos salę. Salė jau nebe pasagos formos, bet išskėtos fenos, su dviem balkonais gale ir dviejų aukštų ložėmis šonuose. Sienos muštos rudomis lentomis, be jokių papuošalų. Kėdės geltonos. Viena šone kiekvienas aukštas turi savo pasivaikščiavimo vietą, kurioje yra buvusių dirigentų biustai ir modernios skulptūros. Taip pat kiekvienas aukštas turi savo barą, kur galima pirkti vyno, sunkos, kavos, coca-cola, dešrelių. Kas nevalgo ar negeria, tai, kaip ir Vienoje, eina visi ratu pasivaikščioti, nes pertraukos yra ilgesnės už patį veiksmą. Žinoma, tokiu būdu čia galima ir save pademonstruoti ir kitos gerai apžiūrėti. Publika visuose miestuose buvo įvairi. Dalis persipuošusi, kita dalis elegantiškai puošni, o dar kita dalis ir visai, bet skoningai ku

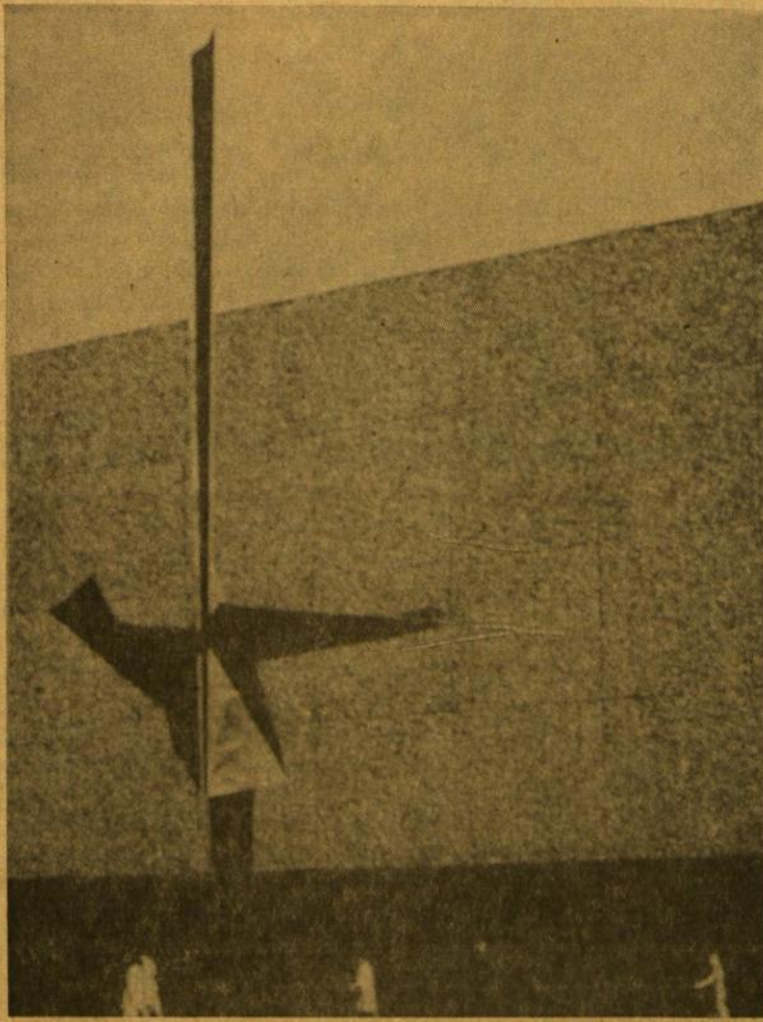
li. Europietis žmogus eina į operą kaip į kultūrinį įvykį, nepasitinkantis jokių kitų sensacijų. Čia iš anksto neskelbiami net solistai, tik tiktai dirigentas. Amerikoje yra priešingai. Amerikoje labai svarbu solistai, bei jų išpūstos reklamos. Europoje operos menas taip stipriai yra išbulintinas, kad jiems tos "žvaigždės" netaip jau labai būtinos. O žiūrovų spektakliams čia netrūksta, atsimenant, kad operos sezonas Europoje tęsiasi beveik ištisus metus. Pastatymams sensacijos nereikalingos, kadangi valdžia apmoka visas operų išlaidas, žinoma, iš miesto gyventojų surinktų mokesčių. Bet anų miestų piliečiai didžiuojasi savo operomis ir stengiasi, kiek tik išteklis leidžia, jas aplankyti. Su tokiu europiečių žmogumi buvo nepaprastai įdomu ir malonu pagyventi nors porą savaičių kartu. O jis daug kuo skiriasi nuo amerikoniško žmogaus. Europietis žmogus tebėra tradicijos gerbėjas, neskubantis, kultūringas. Gal materialiniai jis nėra pasiturintis ir, gal būt, turi mažiau kasdienišku, smulkmenišku patogumų, bet užtat kultūrine prasme jis yra turtingas. Jis pasitenkina tuo, ką jis turi medžiaginio, ir dar moka visa tai išnaudoti taip, kad patenkintų ir savo dvasinį potrošį.

Mašina europiečiui yra susisiekimo priemonė, o ne tuščio prestižo ženklas, drabužis jam yra vien tik elegantiška apsirengimo priemonė, o ne lenktyniavimo puikybė, pinigų jam yra gyvenimo priemonė, o ne tikslas. Europietis gerbia praeitį, savo tautos istoriją, tausodamas jos architektūros ir meno paminklus. Jis myli savo miestą, užlaikydamas jį švaru, nesuterštą. Jis palaiko savo miesto kultūrinį gyvenimą, lankydamos operas, koncertus, teatrą, muziejus.

Europietis yra nuširdus savo šypsenai, šiltu rankos paspaudimu. Jo dar nepaveikė ir nesumechanizmo 20-tojo amžiaus technologija.

Europos jaunimas dar tebėra jaunai, sveikai ir natūraliai atrodantis tiek savo elgesiu, tiek savo išvaizda. Vaikai tebeatrodo vaikais. Jie dvasiniai kultūrinami nuo pat mažumės. Jų matėme būrius, atėjusių su mokytojais į meno galerijas, muziejus, operas. Viešose susisiekimo priemonėse jie ramūs ir mandagūs. Tramvajuose visur prikljuoti juos perspėjantys paveikslai su užrašais: "Visada esu pasiruošęs užleisti vietą vyresniam." Tokiais vaikais, tokiu jaunimu, suaugusieji gali tikrai didžiuotis ir džiaugtis. Net ir darželinis pipirus mokytojos atsisėdė į meno galerijas, muziejus. Čia matyti nėra mados sakytį, kad vaikas dar mažas, nieko neišmano ir nesupranta.

Kai Berlyne nuėjome į naująją Kaiser Wilhelm bažnyčią, kurioje kas šeštadienio vakarą yra religiniai koncertai, žmonių prisirinko pilna bažnyčia. Ir jie nebuvo visi seneliai, bet įvairaus amžiaus, kokia pusė iš jų buvo graūs ir

Hans Uhlmanno skulptūra prie operos rūmų fasado Vakarų Berlyne.

Apie poeto Vytauto Mačernio tėviškę ir giminę

(Atkelta iš 1 psl.)

dybą nuo piktų vėjų ir sniego pusnių.

Visi kiti sodybos pastatai suręsti iš netašytų rąstų, dengti šiaudais. Sodybos viduryje šuliny, su svirtimi ir medžio rentiniu.

Prieš žemės reformos įstatymo įvedimą poeto tėvas Vladas Mačernis valdė 100 ha žemės. Buvo išsilavinęs ir raštingas.

Caro laikais, o ypač spaudai gavus bent kiek laisvės, kalvariskiai jau buvo susipratę ir nuoširdūs patriotai, visuomenininkai. Tais laikais ypač čionykštis jaunimas buvo stipriai susiorganizavęs: turėjo turtingą knygyną, įvairių pasilinksminimų priedangoj darydavo slaptus susirinkimus, prelegentus pasikviėdavo iš toliau, o programą patys atlikdavo. Poeto tėvas — Vladas Mačernis ir buvo vienas iš tų, kurie aktyviai ir nuoširdžiai apylinkėje reikėsi. Jis priklausė prie esamų čia organizacijų, buvo mėgėjas medžioti, karčiamų lankytojas aktyvus nebuvo, o buvo neblogas ūkininkas. Ta-

švaraus jaunimo. Koncertas buvo Bacho kantata Nr. 43, išpildoma su simfoniniu orkestru, solistais ir choru.

Išgyvenus tačiau Amerikoje apie 20 metų, jau pripratęs prie šio krašto ir apžiūrėjęs jo didžiųjų miestų išmąšymą, rodos jau esi patenkinta ir jauties "tikra amerikona", nes kokia begali būti gražesnė meno galerija už Vašingtono Valstybinę? Pasirodo gi, kad yra Vienos Kunsthistorisches muziejus, kurio grožį gali tikrai poetas aprašyti. Maniau, jog New Yorko Metropolitan ir Chicagos Lyric, yra garsiausias, bent savo tarptautiniais solistais, bet palyginus jų operų spektaklius su La Scala, Vienos ar Berlyno operų pastatymais, šios dvi meniškos atžvilgiu yra gana gramodžios. Meno knygoje matyta Leonardo Da Vinci "Paskutinė vakarienė" — čia matyti nėra mados sakytį, kad vaikas dar mažas, nieko neišmano ir nesupranta.

Kai Berlyne nuėjome į naująją Kaiser Wilhelm bažnyčią, kurioje kas šeštadienio vakarą yra religiniai koncertai, žmonių prisirinko pilna bažnyčia. Ir jie nebuvo visi seneliai, bet įvairaus amžiaus, kokia pusė iš jų buvo graūs ir

čia mirė per anksti — jo paties išaugintas jautis mirtinai jį subadė. Poeto Vytauto motina dar šiandien tebėra gyva. Gyvenanti savuose namuose. Vyriausias sūnus Vladas, rusam užplūstant, nesitraukęs iš tėvynės, bet pasukęs partizanauti į miškus, ten ir žuvo kovoje. Kur jo palaikai šiandien guli, nežinoma. Vieni šneka, kad Alsėdžių miškuose, o kiti mano, kad Beržoro apylinkėse. Yra ir tokių, kurie tvirtina, kad Gintališkės giriose. Visi kiti poeto Vytauto Mačernio broliai šiandien jau vedę ir augina savo šeimas. Sesuo Valė buvo išstremta į Sibiro taigas net 25 metams, bet po kiek laiko turėjo laimės sugrįžti tėvynėn, jau esanti ištekejusi ir auginanti 3 naujas atžalas. Visi dirba kolchoze.

Prie pat Mačernio sodybos, kitoje pusėje keliuko šoktelėja aukštyn vidutinio dydžio kalnas. Nuo jo geras matomumas į visas puses, atsiveria prieš akis tolimi akiračiai. Šio kalno viršūnė buvo mėgiama poeto Vytauto.

mačius jų Schoenbrunn, Prinz Eugen Belvedere rūmus, bei kapucinų bažnyčios rūsy Habsburgergruft eiles jų karstų, pajunti tikrąją, istorišką praeitį. Arba tokių kitų meniškų kapinių kaip Milano Monumentali, tur būt, daugiau neteks matyti. O miesto pastatų architektūrą čia gali studijuoti, atsistojęs ant kiekvieno kampo.

Ir taip vėl Europa pasidarė artima ir miela. Kilo savotiška nostalgija ir pavydas tiems gyventojams, kurie gyvena savame krašte, naudojasi savo kultūra, menu, kalba, būdami patys tąsa tos kultūros savoje tėvynėje.

(Pabaiga)

Dažnai jis čia užkondavo ir pasinerdavo kūrybos verpetuose. Vieta yra reto grožio ir viliojanti. Ji poeto plunksnos užgriebiama ir neviename jo eilėraštyje. Dažnai Vytautas pėsčias iš savo tėviškės vis nueidavo į Žemaičių Kalvariją, neretai ten sustodamas pas vaikystės ir jaunystės laikų draugą Paulių Jurkų. Abu plunksnos bičiuliai ten susėdę sode po vaismedžiais nagrinėdavo ir vertindavo savo kūrybą.

Prieš 25 metus —

Besitariant bolševikams jie abudu ir planavo pasitraukti į Vakarų. 1944 m. spalio 7 d. rytą P. Jurkus, nesulaukęs sutartu laiku Vytauto, iškeliavo į Vakarų vienas. Netrukus po to atsirado Kalvarijoje ir Vytautas, bet sprogdamas sviedinys savo skėveldromis mirtinai pataikė į jaunąjį poetą.

Vytauto Mačernio palaikai palaidoti tėviškėje, toje pačioje kalnelio vietoje, kur įsai ilgas, ilgas valandas praleisdavo, posmuodamas savo vizijas, kurias šiandien 8 val. vak. išvysime Jaunimo centro scenoje apvilktas dar ir kompozitoriaus Dariaus Lapinsko muzikiniu ir išradingo pastatymo rūbu.

Mieli lietuviai, praleiskite žiemą šiltoje ir saulėtoje Arizonoje, naujame lietuviškame motelyje:

Angela Motel

2114 W. Buckeye Rd.,
Phoenix, Ariz. 85009
Telef. 252-1265

25 vienetų motelis, labai švarus ir ramus, nemokama televizija, nemokamai atvežam ir nuvežam į aerodromą, autobusų ir geležinkelio stotis. Savininkai:

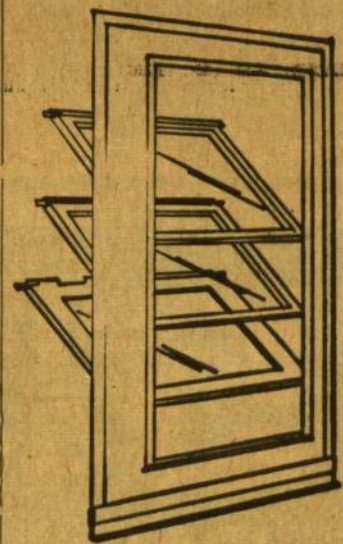
M. ir M. DAMBRAUSKAI

MIAMI LITH. AMERICAN
CITIZEN CLUB

3655 N.W. 34th Street
Miami, Florida Tel. NE 5-4331

NEVĖLUOKITE

Užsakykite išanksto

LANGAI
DURYS
STOGELIAI
TVOROS —
ĮVAIRIŲ METALŲ RŪŠIŲ
IR KAINŲ

KOSTAS BUTKUS
Telef. PR 8-2781

HIGH RATES

4.75%
PER ANNUM
ON REGULAR
SAVINGS
CURRENT RATE

5.25%
PER ANNUM
ON INVESTMENT
BONUS
\$1,000 MIN.

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4070 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

LA 3-8248

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. spalio mėn. 18 d.

5

— Geriau šunį erzinti kaip piktą žmogų. (Mažeikiškių patarlė).

— Bačkštus žmogus miršta daug kartų, drąsus — kartą. (Serediškių patarlė).

— Vilkas šuns nebijo, bet nenčia kai loja. (Uteniškių patarlė).

— Jei nori būti geras, tai mirk, jei blogas — ženykis (Liudvinaviškių patarlė).

NAUJAI PERTVARKYTAS

DIAMOND HEAD

RESTORANAS & LOUNGE

PASIŪLO JUMS DIDELĮ PASIRINKIMĄ
AMERIKIETIŠKŲ VALGIŲ

O JEIGU JUMS PATINKA EGZOTIŠKI VALGIAI,
pasirinkite JAPONIŠKĄ MENIŲ.

Tropikiniai gėrimai — mūsų specialybė

Padavėjos apsirėngę "kmono" rūbais

Jums ir jūsų draugams čia patiks sustoti prieš ar po teatro.

Priešpiečiai (LUNCH) duodami nuo 11 val. ryto.

Šeštadieniais atdara 4 v. popiet. Sekmadieniais 12 val. dieną

Pirmadieniais uždaryta. Dėl rezervacijų —

TELEFONUOKITE 925-1678

Diamond Head

RESTAURANT & LOUNGE

3321 WEST COLUMBUS AVE. (Arti 79th ir Kedzie Ave.)

Savininkas Edmundas Mačulis

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%
6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

4 3/4%
per annum

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:

Mar. 31 — June 30

Sept. 30 — Dec. 31

5%
6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued
for six months or one
year—in minimum
amounts of \$5,000.00,
and thereafter in
multiples of \$500.00.
Earnings are paid at
maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

SKIP'S Self Service LIQUOR STORES

1) 5515 SO. DAMEN AVE.
2) 5996 SO. ARCHER AVE.

All Phones WA 5-8202

Telef. — 735-2345

KENTUCKY BOURBON 90 proof	qt. \$4.49
FRENCH BRANDY V.S.O.P.	5th \$5.49
FRUIT FLAVORED BRANDIES	5th \$3.98
PINK ROSE WINE	5th 89 c.
SCHLITZ BEER	6 Pak 98 c.
MILLER HIGH LIFE	6 Pak 98 c.
GIN or VODKA 90 proof	5th \$2.49
STRAIGHT BOURBON 86 proof	Fifth \$2.98
GRAIN ALCOHOL 190 proof	5th \$5.19

CIGARETTES — Regular, King & Filters \$3.29
100 Size \$3.39

Dr. Vytautas Klemas

(Atkelta iš 2 pusl.)

Mokslas ir kūrybos simpoziumo metu turėjome progą susitikti su jaunu ir gabi fizikos ir elektroinžinerijos daktaru Vytautu Klemu. Moksliniame posėdyje lapkričio mėn. 28 d. jis vadovavo "Medžiagų ir energijos technologija" temos nagrinėjimui. Tai šių dienų paskutinis technikos žodis, kuris, reikia manyti, dominis ir plačią lietuvių visuomenę.

Dr. V. Klemas šiuo metu dirba General Electric Co., kaip Manager, Space Physics, Reentry and Environmental Systems Div. Philadelphia, Pa. ir vadovauja 15-ko fizikų ir inžinierių grupei, kurie dirba optikos, meteorologijos ir planetų tyrinėjimo srityje.

Dr. V. Klemas yra gimęs neprikli Lietuvoje, Klaipėdoje, 1934 m. Jis gimnaziją baigė Bostone, Mass. Mokslus tęsia M.I.T., Cambridge, Mass ir čia 1957 m. elektroinžinerijos srityje įgiją B.S. laipsnį. Po dvejų metų studijų tame pat institute (1957 m.) iš tos pat sritys gauna M.S. laipsnį. Gavęs GE kompanijos stipendiją trejais metais, studijas tęsia Vokietijoje ir 1965 metais Braunschweigo Tech. universitete baigia fizikos ir elektroinžinerijos mokslus, o parašęs "Reliucency Modulation and Optical Heterodyne Detection of Laser Beams" tezę, gauna daktaro laipsnį — Ph. D.

Nuo 1965 iki 1967 m. vadovauja Science Integration, Planetary programai, nuo 1959 iki 1963 m. dirba kaip inžinierius Satellite Communications Systems.

Dr. V. Klemas, dirbdamas General Electric Co. analizavo satelitų susisiekimo priemones, jų įtaurumą ir pradinę projektūrą planetų tyrinėjimo sistemų. Taip pat jis vadovavo foto atspindžių (Photo Imaging) planetų paviršiuose ir paviršiaus jautrumo bei kitoms su šia mokslinė sritimi susijusioms studijoms.

Yra parašęs visą eilę mokslinių straipsnių, kurie buvo talpinami Vokietijos ir Amerikos mokslinėje spaudoje. Kasmet dalyvauja apie 6 kartus didesniuose savo sritys suvažiavimuose. Priklauso I.E.E.E ir Sigma Chi profesinėms organizacijoms ir yra Philadelphia Schoolboard Curriculum Advisory Committee nariu ir lektorium Penn. State univ.

Iš savo sritys mokslines paskaitas skaito įvairiems klubams ir amerikiečių mokslu besidominčioms organizacijoms.

Dr. V. Klemą sutinkame ir visuomeninėje lietuviškoje veikloje. Jis skaitas ir Akad. skautų sąjungos filisteris, o taip pat Philadelphia LB apylinkės valdyboje dirba bendruomeninį darbą.

Šio jauno mokslo vyro įdomiausias gyvenime įvykis buvęs tada, kai jis gavęs kvietimą skaityti paskai-

Dr. Vytautas Klemas

tas apie Marso fotografavimo (spalvoto) studiją keliuose tarptautiniuose suvažiavimuose.

O taip pat jis optimistiškai tiki, kad Pasaulio lietuvių mokslininkų draugija būsimai tikrai įsteigta, nes jau seniai apie ją kalbama ir svajojama.

Juozas Bagdonas

(Iš dailininko darbų parodos, įvyksiančios lapkričio 1—2 d. Philadelphiaje, Sv. Andriejaus parapijos salėje).

Kompozicija (aliejus)

blogiu" yra savęs laikymas visko centru. Amerikietė M. Nilles dėsto apie meilės svarbą žmogaus gyvenime.

Dr. M.J. O'Connell informuoja apie pavojus apsinuodijimo maistu, o Ch. Jakubowski — apie socialinio draudimo teikiamą paramą invalidais tapusių asmenų vaikams ir tėvams. Laikraštiniškė L. Bell rašo apie vaikų sugyvenimą šeimoje. Kun. J. Prunskis duoda visos eilės naujaisių knygų apžvalgą, o C. J. Papara kelia nuotaiką savo humoristiniais posmais. Duodama religinio gyvenimo apžvalga. Nu meris iliustruotas Rouault, Michelangelo, Jonyno reprodukcijomis bei daugybe nuotraukų.

• **TECHNIKOS ŽODIS**, 1969 m. gegužės—birželio mėn. Nr. 3 (115). Žurnalą leidžia Amerikos

Lietuvių ir architektų sąjungos Chicago skyriaus Spaudos sekcija. Vyr. redaktorius G.J. Lazauskas, 208 W. Natoma Ave., Addison, Ill. 60101. Tech. redaktorius J. Slabokas. Administruoja A. Pargauskas, 6643 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata 5 dol., studentams — 2 dol.

Šiame numeryje nemažai vietos skirta Kanados PLIAS pirmajam suvažiavimui, Lietuvos mokslininkų apsilankymams Amerikoje, šių laikų architektūrai Lietuvoje ir žvejybos pramonei dabartinėje Lietuvoje ir kituose Baltijos kraštuose.

• **ATEITIS**, 1969 m. rugpjūčio mėn. Nr. 6. Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. Vyr. redaktorius — Jonas Soliūnas, 6641 So. Albany Ave., Chicago, Ill. 60629. Administratorius — Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629. Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje \$5.00, susipažinimui prenumeratą \$3.00, visur kitur numeratą \$10.00, visur kitur laisvajame pasaulyje \$3.00.

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters.
Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpjausyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Dang sutuopsite pirkaami šia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PROspect 6-8998

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE
TEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r.—7 v. v., šėkt. 7 v. r.—3 v. p.p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS

Nauji leidiniai

• **VYSKUPAS PRANAS BRAZYS**. Išeido "Ateitis" 1969 m. Leidimą parėmė tėvai marijonai. Viršelį ir vinjetes piešė Paulius Jurkus. Knyga gausiai iliustruota nuotraukomis, 88 psl., kaina 2.00 dol. Gaunama ir "Drauge".

Pirmoje šios knygos dalyje, pavadintoje "Apie vyskupą Praną Brazį", randame Sv. Tėvo Pauliaus VI kalbą lietuvių delegacijai vyskupo Prano Brazio konsekracijos išvakarėse, kun. Stasio Ylos straipsnį "Vyskupas Pranas Brazys, Europos lietuvių ganytojas" ir visa, kas buvo rašyta spaudoje apie vysk. Praną Brazį — gyvą ir mirusį, gale pridėta ir Vysk. Prano Brazio gyvenimo ir darbų eiga.

Antroje knygos dalyje skaitome labai išsamų ir šįandien savo aktualumo neprarandantį vysk. Prano Brazio straipsnį "Mūsų pareigos persekiojamai Lietuvai". Visos knygos pabaigoje idėta keliolika puslapių nuotraukų —vysk. Brazys vaizduose ir informacinė užsklanda anglų kalba "The Shepherd of Dispersed Lithuanians".

• **THE MARIAN**, October, 1969. Tėvų marijonų leidžiamas mėnesinis dvasinės kultūros iliustruotas žurnalas anglų kalba. Metams 4.00 dol. Adr.: THE MARIAN, 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629.

Įžanginiame pats redaktorius kun. J. Prunskis rašo apie naujos generacijos likimą ir katalikų mokymą. Kanadietė rašytoja Fl. Wedge dėsto apie Mariją šiais e-kumeniniais laikais. Žurnalistas A. Haines informuoja apie muzikinės valandos televizijoje vedėją Lawrence Welk. Indijos jėzuitas G. De Souza rašo apie savo krikšto herojus. Pranciškas laikraštininkas dr. M. Moyat aprašo rūpųotųjų gelbėtoją kun. Delord. Amerikietis H. Peisson svarsto katalikų spaudos reika-

lus. Filmu apžvalga. Toliaus gi amerikietė Fl. Gross gražioje humoristinėje formoje rašo apie uošvės žvilgsnį į žentą. Keliautoja G. Brendel perteikia įspūdžius lankant Veneciją. Laiško forma sūnui A. Sowins dėsto jaunimui brangius idealus. Buvęs karys Vietnam A. Hamburg pasakoja apie amerikiečių viešnagės Hong Konge. Bendradarbis R. Gapinski išryškina, kaip "mirtingiausių

Fotografav žavioms nuotakoms

The Paul Studio

MODERN. FOTOGRAFO NAMAI
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS.

3213 So. Morgan St.
Chicago, Illinois 60608
TEL. YArds 7-5858

EARN 5 1/4% PER ANNUM ON \$10000

INTEREST COMPOUNDED DAILY

Standard Federal pays 5 1/4% interest per annum on savings certificates of \$1,000.00 or more. Issued for 6 months.
A 90 day gold eagle passbook account which pays 5% per annum (\$50.00 minimum) is also available. Regular passbook savings earn 4 1/4% per annum. Interest is compounded daily, paid quarterly.
Savings in by the 10th earn from the 1st.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
Assets over \$141,500,000.00 • Reserves and Surplus over \$12,000,000.00 (more than twice the legal requirements)
Federal Charter • Federal Supervision
4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • V17-1140
HOURS: Mon., Thurs. 9 A.M.—6 P.M. • Tues., Fri. 9 A.M.—4 P.M. • Sat. 9 A.M.—12 Noon • Wed.—No Business Transacted

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. spalio mėn. 18 d. 6

• **LIETUVIŲ DIENOS**, 1969 m. mėnuo, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėn. Metinė prenumerata 8.00. Garbės prenumerata — džionis. Leidėjas — A. F. Skirius, x12.00. Adresas: Lietuvių Die-Administratorius — Juozas Andrius. Žurnalas leidžiamas kas wood, Calif. 90029.

since 1914...

MIDLAND SAVINGS

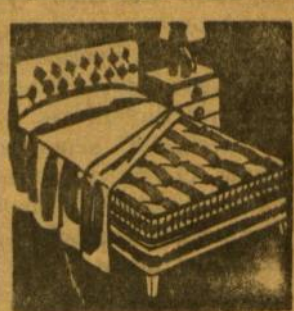
MIDLAND SAVINGS

Frank Zogas, President

400 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4678

4 3/4% PASSBOOK SAVINGS All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4% 6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES Minimum \$1,000

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

LUIZ AUTO REPAIR
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI
Atliekami tiksliai ir nebrangiai.
Savininkas Aloyzas A. Kunickas

Siuvimo Mašinos — Dulkių SiurbLIAI

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomolajame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius, prietaisus namams ir sėlyoms. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

foto V. MAŽELIS

• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

Kultūrinė kronika

● Knygų rinkoj pasirodė nauji O.V.L. Milašiaus kūrinių. Les Editions André Silveira, 20, Rue Domat, Paris (5e) praneša, kad poeto Milašiaus trisdešimt metų nuo jo mirties sukakties proga išleisti šie dalykai: O.V. de L. Milosz—Le Cahier Déchiré. Tos originalios, pirmųjų Milašiaus kūrinių, laidos yra išleista tikrai 430 egz. jų kaina — 60 fr. už egz. numeruotus nuo 1 iki 30 numerio "Lafuma" popieriuje; 30 fr. už egz. numeruotus nuo 1 iki 400, "Alfa Mousse Navarre" popieriuje.

O.V. de L. Milosz — Soixante-Quinze Lettres Inédites et Sept Documents Originaux. 30 egz. numeruotų nuo 1 iki 30 (Lafuma) — po 78 fr. 150 egz. numeruotų nuo 1 iki 150 (Alfa Mousse Navarre) — po 39 fr. ir kiti egzempliorai, paprastam popieriuje po 19,50 fr.

Šie kūrinių idomūs, kaip atskleidžia Milašiaus gyvenimą ir kūrybą.

● Dail. Alfonso Dargio darbų paroda Rochesteryje. Ji vyks "Atelier 164" patalpose, 164 Clinton Ave. S. nuo spalio 18 d. iki lapkričio 7 d. Parodos lankymo valandos savaitės dienomis nuo 11 val. iki 5 val. popiet. Sekmadieniais galerija uždaryta.

● Tarptautinė 10.000 dolerių grožinės literatūros premija. Placiat pasaulio žinomo, Oklahomos universiteto leidžiamo žurnalo "Books Abroad" redaktorius dr. Ivar Ivask (estas) praneša, kad 1970 metais pirmą kartą Oklahomos universitetas, Norman, Okla. paskirs pasaulinę literatūros premiją. Pirmųjų metų premija bus 10.000 dol., vėliau tikimasi ją dar padidinti.

Šioji "Books Abroad" premija yra antra tokia literatūros pasaulio, į kurią gali lygiai pretenduoti poetai, romanistai, novelistai ir dramaturgai. Pirmoji tokia premija, jau dešimtmečius gyvuojanti, yra, taip vadinama, No belio premija.

I "Books Abroad" premiją galės kandidatuoti vis dėlto tik tie autoriai, kurių veikalas gali būti pristatytas jūry komisijai iš didžiųjų Vakarų kalbų.

Šia proga tenka priminti, kad i "Books Abroad" žurnalo redakcinę kolektyvą įeina ir lietuviai — prof. dr. Rimvydas Šilbajoris. Kiekviena šio žurnalo numerio yra recenzuojamos ir naujausios lietuvių kalba pasirodžiusios grožinės literatūros knygos, o kartais ir leidinių pagrindiniuose straipsniuose liečiami mūsų rašytojai ir mūsų naujoji literatūra.

● Dail. Anastazijos Tamošaitienės tapybos darbų paroda nuo spalio 8 d. iki 19 d. vyksta Ottawoje (Kanadoj) "Little Theatre Art Gallery" patalpose. Parodoje išstatyta 30 naujausių dailininkės aliejinės tapybos paveikslų.

● Dail. Juozo Bagdono kūrinių paroda Philadelphiaje įvyks š.m. lapkričio mėn. 1 ir 2 dienomis Šv. Andriejaus parapijos salėje. Parodoje bus išstatyta apie 40 naujausių dailininko kūrinių.

● Leopoldas Digrys, muzikas vargonininkas, dalyvavo šveicarijoje (Liucernoje) įvykusiame tarptautiniame vargonų muzikos festivalyje. Po to L. Digrys dar koncertavo keturiuose šveicarijos miestuose.

● Kostui Korsakui 60 metų. Kostas Korsakas, jau nepriklausomybės laikais Lietuvoj pasižymėjęs kaip gabus literatūros kritikas, persiėmęs marksistinėmis pažiūromis, o dabar filologijos mokslų daktaras, profesorius ir akademikas, Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslų akademijoje vadovas, spalio 5 d. buvo sveikinamas, susilaukęs 60 metų amžiaus. Jis ir jo vadovaujamas institutas yra atlieka bei atlieka gana daug ir gerų darbų lituanistikos srityje, nors nemaža jų darbų išeina per stipriai nudažytą "iš rytų šalelės" diktuojamomis tendencijomis. K. Korsakas uoliai atbent pareigai skina kelia toms tendencijoms. Viena iš sukaktyvinių straipsnių y-

ra tvirtinama, kad "Istorinio liūžio laikotarpiu 1940 m. K. Korsakas nedvejodamas pasuko su tautos dauguma"... Priešingai, K. Korsakas 1940 metais nedvejodamas pasuko ne su tautos dauguma, neigi ne su tautos kokia mažuma, o stačiai paskui rusų tankus. Ant jų pasistojęs stoji tvarkyti iš pradžių Lietuvos valstybinę "Elta", 1941 metais paskui tuos tankus pabėgo Rusijon, ir ant jų tankų pasistojęs vėliau atgal grįžo ir gavo lituanistikos institutui vadovauti. Suprantama, kad ir čia jų tankų praminatojo keli turi stengtis neišleisti iš akių. Išleisti — neilgai tevadovautų... (E.)

● Laikraščių kryžiažodžiai ir galvosūkių Lietuvoje. Vilniaus laikraščiai ir ypač žurnalai deda gana daug kryžiažodžių, šaradų, rebusų ir kitokių galvosūkių, ir dažniausiai skelbia konkursus, daugiausia taškų gavusiems pažada patrauklių dovanų: foto aparatų, magnetofonų, tranzistorinių radijo imtuvų ir t.t. Tokios dovanos skatina labiau stengtis išspręsti tokius galvosūkius, tad daugelis pabando ir trumpesnių kelių: kai nežino atsakymo į galvosūkių kokį klausimą, tai griebia telefonu ir klausia ką nors iš atitinkamos srities mokslinės įstaigos pareigūnų. Tie skundžiasi, kad jau nebegali dirbti, šitaip trukdomi.

TIESA siūlo dvi priemones tam "galvosūkiui" išspręsti. Iš vienos pusės siūlo, kad galvosūkių konkursus skelbiantieji leidiniai atsiskaitytų nuo "komercinio jauko", o mokslininkai išmokyti atsakymų telefonu paaiškinimą, kad tos įstaigos sukurto ne kryžiažodžiams spręsti.

● Biurokratiškumo Lietuvoje. Šiais laikais kiekvienam žingsny su kaupu. Su juo bandoma kovoti, išjuokiant "sluotoj", kitų laikraščių "juokų" skyriuose. Bandoma ir rimtai peikti-barti. Bet biurokratija klesti.

Vienas Literatūros ir Meno (69—39) bendradarbis konkrečiai pavyzdžiais įrodinėja, kad biurokratizmo mokoma net aukštosiose mokyklose.

"Prireikę", sako, "studentui knygos iš fakulteto skaityklos. Pirmiausia iš jo paprašė skaitytojo pažymėjimo. Deja, studentas, besukubėdamas paliko jį namuose. Jis siūlo įskaitų knygutę — neima. Studento pažymėjimą — netinka, leidimą į bendrabutį — irgi ne! Nė vienu pažymėjimu netiki. Jam pataria nueiti į abonentinį skyrių, sužinoti bilieto numerį. Studentas nueina, o ten — didžiausia eilė. Pastovėję, pagalvoję, grįžo, pasakė kažkokį numerį ir gavo kelias valandas paskaityti reikalingą knygą". (E.)

● Remontuojama Šv. Onos bažnyčia Vilniuje. Jau 60 metų praėjo nuo paskutinio rimtesnio Šv. Onos bažnyčios Vilniuje remonto. O ji trapi ir jau suklebė rūpestio globėjams, ypač žemę drebinančio motorinio susisiekimo laikais. Jau praėjusiais metais bažnyčia buvo apipinta pastoliais, ir daugelis jau ėmė nerimauti, ar taip ir pasilik, kada-

VERTINGIAUSIA DOVANA JAUNIMUI

Liukusinė knygos nauja laida R. SPALIO

GATVĖS BERNIUKO NUOTYKIA

528 puslapiai su 18 iliustracijų, skaitomi su dideliu susidomėjimu.

Kaina: \$5.00-kietas virš. \$4.00-minkštas virš.

Platina laikraščių redakcijos ir leidėjai Dr. Vydydo Fondas:

MR. R. MERRY 6650 So. Fairfield Ave. Chicago, Illinois 60629 (Pridėkite 25c pašto išlaidoms.)

A. Tamošaitienė Saulėraštis (aliejus) (iš parodos "Little Theatre Art Gallery" patalpose Ottawoje, Kanadoj)

gi, išskyrus pastolių sustatymą, dar nematyt jokių darbų. Dabar paaiškinta, kad iš tikrųjų dirbama — atsargiai įsižiūrėta ir planuojama, kaip kur ką taisyti, kad betaisant nesugadintus. Kas tos bažnyčios autorius, nežinoma, bet specialistai spėja, kad jo būta daugiau menininko, negu architekto, kadangi medžiagų atsparumas apskaičiuotas neatsargiai, Centrinio bokšto viršūnė — apie dvidešimt tonų — stovi ant aštuonių plonų stulpelių. Jūs visus dabar reikia permūryti, dvi-

dešimties tonų viršūnės nenukėlus...

Restauratoriai džiaugiasi 1904—1907 metais remontavusiųjų apdairumu: jie paliko plytų atsargą (o plytų šiam pastate vartota net 33-jų pavidalų). Žinoma, sako, tokiam svarbiame reikalui būtų ir dabar pasigaminata tinkamų plytų, bet šis labai

NAUJI — PATOBULINTI GERESNI NEI PINIGAI

DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI Į LIETUVĄ

OFICIALIAI PILNAI GARANTUOTI NAUJOS NUPIGINĖS KAINOS

Vneshposytlorg labai nupigino visas kamias, jau dabar galiojančios. Tai reiškia, kad su DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI, jūs giminės gali pirkti ką jie nori per Vneshposytlorg. Kainos už KILG PIGIAUSIAS KAINAS ir todėl GAUS DAUG DAUGIAU PREKIŲ NEI ANKSCIAU Jūsų giminės tai patvirtins

PATOBULINTAS PATVARKYMAS

Išvengimui kal kurių praetu nesupratinu, DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI dabar išrašomi neto sumoje ir visi komisi, viso 25%, bus priskaitomi. Pasiekdami šio patobulinto patvarkymo ir taip labai nupigintom kainom jūs giminės GAUS DAUG DAUGIAU PREKIŲ UŽ PILNĄ SUMĄ NEI ANKSCIAU. Todėl DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI yra geresni nei pinigai, nes su pinigais jūsų giminės negali gauti tokių vertybių. Jūsų giminės, prašome pridėkite dar 25%. Daugelis tūkstančių žmonių jau yra užsake DOVANŲ PAŽYMĖJIMUS savo giminėms per INTERTRADE EXPRESS CORP., o dabar jūsų giminės bus dar daugiau patenkinti nei anksčiau. Todėl padarykite jūsų giminės laimingais. Užsakykite Joms DOVANŲ PAŽYMĖJIMUS. Taip pat mes dar priminėjame užsakyti Moskvitich automobiliams kol išsibaigs ribotas jų skaičius.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 E. 23rd Street New York, N. Y. 10010

REIKALAUKITE MŪSŲ NEMOKAMO KATALOGO su pilna informacija apie Dovanų Pažymėjimus ir apie patvarkymą dovanų pristatimui.

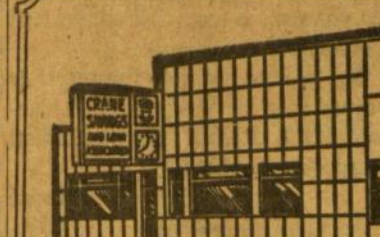
Kas tik turi gerą skonį, Visą perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875 J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 12:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v. v.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% 4 3/4%

Mokamas už Vieną Metų Certifikatą saskaitas Minimum \$5,000.00

Pinigai įnešti iki 15 D. PELNO NUOSIMŪCIS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

LEO'S SINCLAIR SERVICE

LEONAS FRANKUS Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave. Kampas 58th Street Telefonas — PProspect 8-9533

GELES

Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms GUZAUSKŲ BEVERLY HILLS GFLINČIA 3443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

REMĖKITE "DRAUGA".

keblus rūpestis atkrinta. Ant paliktujų plytų atrasta Panevėžio ko plytinės ženklų. Ta plytinė ir dabar dar veikia, bet yra skirtumas: "i anų metų plytą gražtas prasibrauti nesugeba, o i dabartinę lenda linksmai ir sparčiai"... Visi reikiami šio gotikos šedevro sutvirtinimai galėsia būti baigti tik ateinančiais metais. (E.)

● Dviejuose Tumo-Vaižganto minėjimuose, Respublikinėje bibliotekoje Vilniuj ir Malaišiuose, Vaižganto gimtajame kaime, atsiminimus apie Vaižgantą pasakojo rašytojai Antanas Miškinis ir Jonas Graičiūnas. (Elta)

— Spalio 1 d. 60 metų amžiaus susilaukė skulptorius Alfonsas Janulis, meno mokyklą baigęs Kaune, 1932 metais, buvęs dailės mokytojas jėzuitų gimnazijoje Kaune. Nuo 1944 metų dėstė universitete, architektūros fakultete, paskui politechnikos institute, kur dabar yra einas profesoriaus pareigas docentas, statybos fakulteto grafinių darbų katedros vedėjas. Drauge reikiiasi ir kaip skulptorius. Apie tai rašo prof. Stasys Ušinskas, ir mini, kad A. Janulis lipdė ir "Oi, kaip gražus, gražus rūtelių daržlis", ir taip pat "Kolūkio melžėjas", "Statybininkę"... Apie baigiamą dailininko K. Šimonio figūrinių portretų sakoma, kad tai visai naujas sumanymas: portretas kuriamas, remiantis liaudies meistrų realistinės medžio skulptūros pasiekimais"... Ušinskas kažkodėl varžėsi pasakyt paprastai, būtent, kad Janulis Šimonį nulipdė visiškai Rūpintojėlio pozų, tik su knyga ant kelių padėtojų kairė rankoje... (E.)

— Miške auga ažuolas dvišakis. Tos dvi šakos vėl dvišakės. Ant kiekvienos šakos po obuolių. Kiek iš viso obuolių? Atsakymas: — Ne vieno, nes ant ažuolo obuoliai neauga.

NAUJI LEIDINIAI

● MOTERIS, 1969 m. liepos rugpjūčio mėn. Nr. 4. Lietuvių moterų žurnalas, leidžia Kanados Lietuvių katalikų moterų draugija. Redaktorės: Z. Daugailienė ir N. Kulpavičienė. Skyrus veda: I. Kairienė, E. Krikščionienė, L. Murauskienė, A. Šarūnienė. Administratorė: B. Pabedinskienė. Metinė prenumerata — \$5.00. Adresas: 1011 College St., Toronto 4, Ont. Canada.

● SKARDAS, 1969 m. Nr. 1. Socialistinės minties leidinys. Leidžia ir redaguoja Skardo ko-

lektivas — lietuviai socialdemokratai. Išankstinė šešių numerių prenumerata D. Britanijoje — 12 šil., Vokietijoje — 9 markės, visur kitur — 3 dol. Adresas: Skardas, 1 Ladbroke Gardens, London, W. II, Great Britain.

— Be šumų namai kurti, be vaikų — aidi. (Panevėžiečių patarlė).

— Savį vaikai su sparnais, svetimi — su ragais. (Kamajšių patarlė).

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. 476 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNOS
(LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. Lithuania Ave. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lithuania Ave. Tel. YA 7-1138-1139

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

#